

A magyar katona aranykönyve

WOINOVICH EMIL
Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
VETZÉ ALAJOS
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Új könyv!

A német hadegészségügyi szolgálat és ezzel kapcsolatban a Vöröskereszt-intézményrendkívüli szerepének és fontos munkásságának részletes és érdekes ismertetője:

A nyugati harcszíntéren

Tanulmány

Irta
Békei Pirkner János
miniszteri tanácsos,
országgyűlési képviselő,
Vöröskereszt-Egyleti főmegbízott-helyettes.

Ára 1 korona.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. Andrassy-út 21. sz.

Új könyv!

A hadi technika csodáit

tartalmazza érdekes leírásban

az UNIVERSUM háborús kötete.

Szerkesztette HANKÓ VILMOS dr. Ára kötve 8 K 50 fillér.

Megrendelhető: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

43. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 22.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegyé-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre - 20 korona.
Félévre - 10 korona.
Negyedévre - 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

NÉMET CSAPATOK A CSATÁT KÖVETŐ NAPON BRASSÓBAN.

A ROMÁNOK KIÜZÉSE ERDÉLYBŐL. - Jelfy Gyula, a harcostörre kiküldött munkatársunk felvétele.

TÖRÖK szerencsége ÖRÖK!

A most befejezett 36. m. kir. osztálysorsjáték 6. oszt. huzásai alkalmával a legnagyobb főnyereményt, 400,000 koronát ismét szerencsés vevőink nyerték. Az előbbi (35.) sorsjátékban a 600,000 kor. jutalom, valamint a 400,000 koronás legnagyobb főnyeremény ugyancsak t. vevőinknek jutott. Ne késsen tehát b. megrendelésével, hogy Ön is Török szerencse-sorsjegyhez juthasson.

Török útján már igen sokan meglepő szerencséjéhez jutottak, mely szerencse még sokakra vár!

Keresse a nevét és rendelje meg a mellette lévő szerencseszámot. Önnek szerencsége lesz!

Table listing names and numbers of lottery winners, such as Adél 105279, Cecília 96886, Frigyes 92667, Imre 85766, Katalin 78168, Miklós 109340, Rózsika 101447, etc.

Az I. osztály nyereményhuzása folyó év október hó 27. és 28-án lesz.

A hivatalosan megállapított I. osztályú betétek:

- Egy egész eredeti sorsjegyéért 12 kor. fél 6- nyolcad 3- nyolcad 1-50

Az eredeti sorsjegyek utánvét mellett, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében rendelhetők meg. Török sorsjegyei nagyon keresettek, sziveskedjék tehát becses megrendelését postafordulattal beküldeni.

TÖRÖK A. és TÁRSA BANKHÁZ R.-T.

Budapest. Központ: IV., Szervita-tér 3-z.

(Török-palota.)

Legnagyobb osztálysorsjegyüzlet.

Telefon: 3-49.

Ha a kívánt számot eladtuk volna, akkor más számot küldünk.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. — IRTH HAVAS ÁLISZ.

(Folytatás.)

— Mi volt aztán, hogy a fogságból hazakerült?

— Katona maradtam a háború végéig. Nem próbáltam kibújni kötelességem alól. Egészen katona voltam.

— Mindig egészen az, a minék szenteli magát. — A minék éppen szentelem magam... Meghültem, de nem mentem haza, míg meg nem sebesültem...

— Nagyon? — Erős ijedség, nagy gyöngédség rezgett Edit hangjában.

— Nem nagyon; — felelt a férfi kíváncsán, de azért komoly beteg voltam.

— S én idegeneket ápoltam, — gondolta Edit. — De a testvéreimet, magyarokat, — mondott ellen szótlánul magának.

— Milyen sérülése volt?

— A bordák közé jutott a golyó.

Elhallgatott, érezte, hogy a mellette ülő nő reszket.

— Kiszédtek a golyót s utána pusztán a hülés miatt voltam beteg. Feküdtem jó ideig és sokat elmélkedtem is, szándékosan sokfélért. Ha egybe nagyon beleszerettem, ellentéset vettem elő. Aztán vidéken üdültem, a néppel ismerkedtem, szegény háborúsokodó néppel s megkivántam, hogy segítsék rajta, fürkésztem a módját, mert késztet, megfelelőt sehosem találtam. Szentvedtem. Sokfélekép fogtam hozzá és számtalanokba kárba vesztett a munkám, mert nyakamba omlott, a mit építettem, mert föltevésekből indultam ki, nem biztos lélektani tapasztalatokból. Sangvinikus voltam. Csupa család... csupa kimerítő nyugtalanság, hosszú küzdelmes utakon végig a derűs megnyugvásig, a könyvig. És te, Edit?

— Most Edit beszélt. Elmondta úgy, a hogy volt. — Úgy tűnik nekem, mintha én lettem volna az érzékeny inga, mely kilengésekkel jelezte a távoli földrendéseket, változásokat, melyek ott történtek, ott...

— Hol?

— A maga lelkében. És csakugyan a könyve mondott ki mindent, a mi bennem volt, de a mit én sohasem tudtam volna...

— Dehogynem. Milyet megérik bennünk valami, már kész a kifejezés.

— Csak a kiválasztottaknál.

Elhallgatott. Sokat hallgattak ezen az estén s egymás kezén élénken érezték az ütőeret, minden hajszálerecske verte a tik-tak-ot s ez az óra élt, mindjobban sietett s mikor már csaknem beleőrültek az erek a maguk verésébe, Edit alig tudta rászáni magát, mégis felállt a moszkoniról s pár lépést távolodott onnan, homlokára szorította kezét, ott is dolgoztak az erek s fülében döngött a dobogásuk. Már egészen sötét volt a tenger, komoran sötét s kelet felől készülődött valami fény, más, mint az előbbi. A hold készülődött. Edit visszanezített. Valodja olyan volt, mint a kit nagyon bánt valami. Ő is felállt, fölegyenesedett s a nőhöz ment. Maga elé nézett a sötétbe. Alig vették észre, mikor feljött a hold óriási korongja és széles, sárga, vibráló szalagot vetett a tengerre. Valami különösen rideg cinizmus volt túlságosan nagy s erős sárga képsben. Edit elfordult s megindultak hazafelé.

— Bizony, most kikapok, — nevetett, — Magdtól is, Gabitól is, oly soká elmaradtam.

— Jaj, jaj, miattam, — riadozott tréfásan a férfi.

— Ez legalább újság lesz nekem, ezt még nem próbáltam. Maga miatt szenvedni...

— Én pedig, a révbe ért hajó, már nem is tudnék szenvedni? Úgy-e, így van, édesem?

— Edit megállt. Nincs úgy, ma szenvedett. Vagy talán így szokott örülni, vagy talán szembekeült önmagával? Fölzaklattam szépséges, jóságos nyugalmát? Egy kedves könyvben azt olvastam, hogy a nők levonják a

férfiakat a nagy, az abszolút felé törésből. Igaz? Ez bántana nagyon... ha így volna nálunk is.

— Nincs úgy, nem lesz úgy, — felelt nagyon melegen a férfi, — tudnék szenvedni még mindig, csak már nem semmiségek miatt, most meg éppen nem. A mai napon nem estem, hanem fölfelé szálltam és neked köszönöm... Csodálkozva nézel, pedig hidd el, így van, hogy ma melletted magasabban állok, mint tegnap, mikor még csak jöttem s vágytam hozzád.

A csöndes faszorok közt sárgás-rózsaszín lámpafékek nevettek. Valami volt a férfi hangjában, a mi a nőt megnyugtatta. A búcsú hosszúnak készült, de Edit kihúzta kezét és beszaladt a hallba, futtában köszönt a mosolygó asszonynak, mielőtt az arczába, arczának fényébe tekintettek volna.

Magda várta a terrasszon. Hallgattak, míg Vilnovszkij lépteinek zaja elhangzott, aztán suttogni kezdtek.

— Milyen más is minden, míg leány valaki, — mondta Magdi búcsúzásakor. — Ha férjhez mentél volna, egészen más lenne a találkozás.

— Természetesen, — mondta Edit komolyan. — Már úgy értem, ha akkor is kitört volna belőled a régi érzés.

— Értem... és hogyan szebb? Így, vagy úgy? — Magda szemébe nézett.

— Nekem talán úgy lenne érthetőbb, nekem. De szebbnek, így szebb, fantáziával bélelve.

Nehezen aludt el Edit s hamar felébredt. Közben pár órára valót álmodott össze, de nem tudta mit, csak a hangulatára emlékezett, az ize megvolt még. A fehér függönyökön beömlött a holdfény, most nem sárgán, most fehéren, ezüstösen, szelid hidegen, mint öreg asszony elnéző mosolya. A két nagy ajtó felső üvege hiányzott, hogy a levegő bejöhessen a zárt szobába, melybe ablak nem fért a sok ajtóval. Jó ideig álmodott még ébren, aztán az álmok mindinkább gondolatokká hűltek. Azért a hívősségük is kedves volt, mint a beáramló éjszakai levegő. Most, a mint gondolkozott, úgy tűnt, hogy ők ketten már eltértek a szép, előkelően hívős buddhói életlátástól. Mintha az volna a part s őket lágyan ringatná az alkonyi vizen előre, utána a napnak, a merre Mario ment, de nem oda, a hova ő igyekezett. De hát hová? Egyszerű volna a felelet s mégis... nem oly egyszerű, mint tíz év előtt gondolták volna, ha a háború nem jön, hogy mindent fölforgasson. Vajjon Valodja hogy képzelte most? Ő nem öregedő leány, hanem éppen meglelt férfi. Mi is az, a mi megkülönbözteti más meglelt férfiaktól? Követelőbbnek indult valamikor s nem tudott uralkodni ezikázó természetén. A mennyit elmondott, az nem okolja meg eléggé szelidebbé, értőbbé válását. Azok a szenvedések, a melyeket elmondott, nem oly rettenetek, hogy letörjenek, megváltoztassanak valakit. Látott Edit elég sebesült beteg férfit, a ki csak addig volt lehangolt, komor, a mig meg nem gyógyult. Igaz, hogy a buddhói filozófiára Vilnovszkij természetből predesztinált, mint mindenki egy bizonyos felfogásra... De valaminek történni kellett, a mit ő nem tud, vagy... a betegségnek kellett súlyosabbnak lenni, mint a hogy ő feltűnteti és nagyon hosszúnak...

A gondolatokat megint álmok követték. Hogy is lesz? Hogy lett volna?... Fölkelt, Gabira nézett. Kedves volt keskeny, értelmes arca az alvás nyugalmában, a mint beüzüstözte a hold hívős szelidsége. Úgy szereti őt... Szinte jó lenne, ha felébredne, hogy megmondhatná ezt neki... kicsit elszakadtak mostanában.

Halkan kinyitotta az ajtót a terrasz felé s fehér pongyolájára fehér kendőt vetett, ki ment, a párkányra könyökölt. Álmodott és gondolkodott. Néha megrezdültek a falevelek, csak néha.

Ide tették ki éjszakára a tubarózsát, illata

betöltötte az éjt. Egy virága hiányzik, az Valodjánál van. Másik nyílik a helyett reggelre.

A férfi sem aludt. Ugyanazt az eget látta, azt az ezüstfényt, azt a tubarózsailatot érezte, annak az érzésnek és gondolkozásnak párja született benne. De tudja azt, a mit nem sejt a leány, hogy mi történik benne magában.

És a mit Edit tud, a leány belső életének rezdüléseit ő nem ismeri és nincs szó, nincs tett, mely hívebben megrajzolhatná azt, mint a vegyész krétája, mikor önkényes betűkkel jelzi a végtelen kicsit s durva vonalakkal a vegyi értékek kapcsolódását, ezt a végtelen elvont valamit. A végtelen lélegzik bennünk, a felfoghatatlan s erőlködünk, hogy megértjük s kifejezzük. Kifejezhetetlen és alig érthető.

És most határozniok kell, megint az következik, kettőjük életéről, mely egymás felé tör...

Ki gondolta volna valaha ilyen nagy akadálynak, hogy orosz a férfi, magyar a nő.

A háború után a hosszas kilodás és az emlékül maradt betegség. A szívbjaj... Mely el nem hagyja többé, melyet el nem felejt. Csak egy pár lépést futott tegnap is, milyen rossz érzése volt. Ha Edit tudná... minden kétségének vége szakadna. Lenne felesége, testvére, ápolója, ezt látna hivatásának, de ő, a milyen sokáig élhet, oly váratlanul meghalhat, egyedül hagyva a nőt, ki elszakadt érte régi világától... Vagy nem egyedül. De gyermekük vajjon ép, egészséges lehetne? Hisz minden ok jó, a mi Editet neki adja végre... s ezért kövesse őt, szánalomból? Ha a régi álomnak, hogy ő érte, csak őt látva a világ ezer látnivalójából, ha ennek a vágnak vége?

— Azért, bárhogya is lesz, jó volt idejönnie, máskép lát, máskép érti Editet. Úgy jött, hogy végre magához kapcsolja, érezte magában a megállapodott, leszűrdött biztos érzést, a férfit a nő iránt, az emberét barátja iránt. Végző ellenállhatlan argumentumnak pedig betegségét tartogatta. De nem, mégse tudja meg.

XXI.

Nem látszott betegnek, a mint Edit mellett állt, kezét kezében tartva. Nem vették észre, hogy milyen sokáig álltak így, csak mikor a gyermekek szeme kíváncsian odafordult, érdeklődve, hogy meddig is tart ez a reggeli üdvözlés.

Biciklicsenegő zavarta meg őket, a postás jött. Bicziklijét megtámasztotta s elvette a leveleket. A leány is kapott, a férfi is.

— Hazuról, — mondta Edit, mikor elolvasta. Valodja ránézett a levélre.

— Nem tudják, hogy itt vagyok? — s figyelően nézett Editre.

— Nem. Nem írtam meg, hogy jön. A távolból minden máskép hat.

— Sajnálom, hogy nem olvashatja az én leveleimet, érdekelné, de hát oroszul vannak. Nézze ezeket a vonásokat, így írnak az én barátaim.

— Paraszt ember írása, úgy-e?

— Az...

— Érdekes lehet. Tudom rólok, hogy érzékenyek, tűnődők és vagy nagyon elhanyagoltak, vagy meglepően gondolkozók.

— Nyilatkozik rólok? — mosolyog a férfi. — Én évek óta köztük élek, hogy megfigyeljem és vezessem őket, de azért nem vagyok még ilyen merész.

— Végre beszél nekem otthoni életéről Valodja.

— Mikor katona voltam, egész máskép láttam az embereket, mint azelőtt. Én megláttam közöttük a földhözragadtakat, nemesak anyagi tekintetben. Idegen országokat is megismertem, hisz tudja, iskoláztatottak is. A körülmények annyi különbséget teremtenek ember és ember között, hogy csakis a nagyon általános elvek, jóformán szavak embere beszélhet ezidőszent

világpolgárságról. Egyelőre oroszul kell bánni az oroszszal. Ezért Oroszország egy kis vidékének emberéhez közeledek, szándékosan elfelejtve, a mit nem tapasztalásból tudtam róla s azon kezdtem, hogy alkalmazkodtam hozzá. Szóval nem a dedukcióban bizakodom, hanem az induktív módszer útján remelem a reformokat. Köztük vagyok, részt veszek az életükben, barátokozom velük s megjegyzek mindent. Csak alkalomadtán s szinte rejtve igyekszem rájuk hatni, még mindig kissé passzív vagyok, adatgyűjtő.

— És mi az ideális ezélya?

— Odairányítani az embereket, hogy békében éljenek elsősorban önmagukkal, mindjárt túrelmesebbek lesznek mások iránt. É végre igyekezzenek minél előbb megismerni önmagukat, hogy megfelelő hivatást s mindenképen megfelelő életformákat találjanak maguk számára.

Hisz legtöbbször rajtunk múlik minden, csak ráfogjuk a külső körülményekre. Nagy katasztrófák, leküzdhetetlen akadályok a ritkaságok közé tartoznak. S ha ismerik önmagukat, ne azonosítsanak magukkal senki más, tegyenek le az ambícióról, hogy másokban a maguk szempontjainak tükrét kell feltalálni. Hazabeszélek, úgy-e, Edit? Tudják s ne feleddék, hogy a leg-

GRÓF BETHLEN PÁL, BETEGH MIKLÓS KORMÁNYBIZTOS ÉS FERRY OSZKÁR CSENDŐRTÁBOROK SEGESVÁROTT.

több ember más, mint ők s ez magában még nem rossz, tudják megérteni bár valamennyire a másikat megfigyelés alapján. Egy kis türelem, kis alkalmazkodás, melynek szeretet az alapja, még nem egyéniségünk megtagadása, nem lealázó, sőt olyan valami, mely nélkül az emberi együttélés, melyre természetünk utal, lehetet-

szintén heverőszéken, a mit nagynehezen húzhattak oda, meglátszik útja a homokban. Gabira figyelt, ki mellette ült, mint Valodja Edit mellett.

A nagyok felálltak s hozzájuk közelítették. Gabi abbahagyta beszédjét.

(Folytatása következik.)

ÁGYÚTÁZ BRASSÓNÁL A VASÁRNAPI, OKTÓBER 8-IKI HARCZOK ALATT.

A ROMÁNOK KIÜZÉSE ERDÉLYBŐL. — Jely Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk főfelvétele

ROMÁN FOGLYOK KIHALLGATÁSA.

A ROMÁNOK KIÜZÉSE ERDÉLYBŐL. — Jely Gyula, a harostörre kiképzött munkatársnak féltételei.

JUTALOMJÁTEK.

Elbeszélés. — Irta ZÖLDI MÁRTON.*

Jászberény városa sarkházainak falán élnék színű lapok hirdették, hogy Mándy Gizellának, a drámai művésznőnek jutalomjátéka lesz, mely alkalomból Mosenthalnak súlycs felekezeti romantikával terhelt színműve: «Deborá» adódik elő — természetesen a jutalmazott művésznővel a czimszerepben.

Jutalomjátékrol lévén szó, inditattva érzem magam, egy kis elmélkedést közreadni. Végtelessen sok kedves emlék fűz ehhez a régi színházi intézményhez, melyet a legújabb idők ridegebb fel-fogása kíméletlenül eltörött. Emlékezem például, hogy milyen meleg ünnepi hangulat fogott el, mikor tacsó koromban hatvan krajczárért jegyet váltottam valami Szirmai nevű színész jutalomjátékára, ki II. Rákóczi Ferencet ábrázolta ez alkalommal. Egyszerre közelebb éreztem magamat nemcsak a színpad géniuszához, de magához II. Rákóczi Ferenchez is. Igen, határozottan az az érzésem volt, hogy szerény garasaimmal a művészetet jutalmazom és a történeti kegyeletet ápolom.

És hány színész! Áldotta fülem hallatára a jutalomjáték üdvös intézményét, mely őt értékes színpadi toalettkezek juttatta esetleg egy szép ékszerhez is. Hogy ez a művészi önrészét rovására esnek? Nem hinném. A közadakozás mindig a legnemesebb formája marad a jótékonyaságnak. És ha a költőfejedelmek nem tiltkoztak életükben az ellen, hogy haláluk után közadakozásból szobrot kapjanak, mért ne tűrné férfias nyugalommal Szárnyasi Balambér vidéki drámai hőse, hogy neki közadakozásból téli kabátot vegyenek, sziliszkin gallérral? Csak legyünk méltányosok és gondolkozzunk lehetőségek logikusan.

Mándy Gizellának említett jutalomjátékát, a Debora előadását egy kellemetlen incidens veszdelmesen fenyegette. Az incidens a szerelmes színésznek, Debora pártnőrenek súlycs torokgyulladás volt. A boldogtalan amorozónak úgy bedagadt a torka, hogy azon egy halk sóhaj sem tudott utat törni. Nemhogy hangos, lármás, szentimentális szerelmi vallomások.

Esti hat óra után jelentette a színházi orvcs az igazgatónak, hogy a szerelmes színész teljesen akcióképtelen.

Az igazgató viharosan nyögött. Volt rá oka. Minden jegy elkelt s a jutalmazandóknak csak a éfi jövedelem járt. Több mint száz forintot látott koczkan a maga részéről a derek igazgató, mikor a színlaphordó jött és a következő jelentést tette:

— Egy idegen színész van itt a városban.

* Ez elbeszélés szerzője most ünnepelte negyven éves írói jubileumát.

— Hol?

— A Zagyva-parton. Beke szintársulatától jött. Kérdeztem tőle, hogy játszotta-e a Józsefet Deborában?

— És ő mit válaszolt?

— Azt, hogy játszott.

— Áldottak legyenek szavai... most és mindörökké — kiáltotta az igazgató önkénytelen ájtatossággal.

Aztán rohant a Zagyva-partra, hol a langyos nyári est piros fényében egy sugártermetű, intelligens arcú színész sétálgatott. Az igazgató megölelte. — Fiam, az ég küldöttének tekintem. Jöjjön, fiam, szöveget terítünk az öltözőbe, átengedem önnek a tükörmet, a festékemet, a vazelinemet, a festéktörölkömet, a lelkemet... Mindent, barátom, jöjjön! Gyere pajtás!

És vitte az ifjút, ki hamarosan felöltözött s csak arra kérte az igazgatót, hogy lehetőleg siettesék az előadást, mert neki tíz óra negyven perczer a vonatnal tova kell utazni fontos családi ügyekben.

A jutalomjáték hősnője, a szép, barna Mándy Gizella, a színpadon látta először beugró partnerét, mikor a szerző utasítása szerint hevesen megölelte. A felvonás után melegen megköszönte neki a szívesességet:

— Ön nélkül — mondotta őszinte megindultsággal — a mai jutalomjátékom, mely első rövid színi pályámon, s melynek sikere nekem határtalan örömet szerzett, kellemetlen kudarcba fulladt volna. Köszönöm!

— Nagyon szívesen, máskor is — hangzott az udvarias válasz könnyű, kellemes hangon.

De szemük ott a kulisszák félhomályában minduntalan találkozott. A fiatal jövevény tekintete valósággal rátapadt Debora s a színpadon a bucsujelenésnél — a színpadi etika és szokás ellenére — ajkát is rátapasztotta a szép Deborának kárminnal kifestett ajkára. És nem találkozott ellenzéssel, Debora — jobban mondva: Mándy Gizella — hevesen viszonzotta a csókot. Mindez senkinek sem tűnt fel, csak ők ketten érezték kissé izgatottabb szívüködést.

Előadás után eltűnt, jobban mondva elszaladt az idegen színész. A vasúti állomáshoz sietett, hogy le ne kesse a vonatot. Ideje se volt elbúcsúzni.

Másnap a szép primadonna futól-fától tudakolta, hogy mi a neve az ő kedves Józsefnek, ki oly különös módon vendég szerepelt a jutalomjátékán?

Erre a kérdésre mindenkitől kapott választ. A haj csak az volt, hogy mindenki más nevet mondott. A legelhasználtabb nevekkkel traktáltak: Balog, Nagy, Kis, Kovács, Molnár, stb. Nem tudtak közös nevezőben megállapodni. Igazán beszantotta, hogy még a nevé se tudta annak a gyorsan eltűnt csókos ifjunak, kinek szemében forró vágyakat látott csillogni.

... És tűnt az idő, nagy változásokat teremtve az emberek sorsában, életében vagy mondjuk külső és belső körülményeiben. A sötétszemű drámai színész, ki Debora oly fenséges pátozszaal szavalt, alig egy év múlva előkelő, gazdag, urinó lett. Egy nagynevű orvos vette el feleségül, kit több mint tizennyég évig boldogított szépségével, élénk szellemével és nemes érzéseivel.

De az orvosok, bármínő művészetet tudnak is kifejteni a mások életének meghosszabbításában, a magukéval is adósai a halálnak. Egy szomorú napon az egykori színész élte virágában gazdag özvegy lett.

Hízogói — kik néha meggyőződésük ellenére is igazat mondanak — hangos esküvővel erősítették, hogy szebb, mint valaha. A teltség, mondták, csak előkelőbbé, nyugodtabbá tette szépségét. Ismétlem, lehet, hogy igazat mondtak...

Egyébként a megye híres főorvosának szépséges özvegye a megye székhelyén lakott saját kis reneszánsz stílusú kastélyában. Akkoriban történt, hogy a megye új főispánt kapott, egy ismert nevű politikust, Tóth Ágostont. Az installációt követő napon nagy diákrajás volt és a főorvos özvegye, miután a gyászév már letelt, szívesen vállalta a bálanyai tisztet.

Ott a nagy parkban mutatták be neki az új főispánt. Abban a pillanatban ráismert benne az idegen színészre, ki jutalomjátékának névtelenül fellépett. A meglepetés kellemes izgalmaiban nem tudta megállani, hogy ne így szóljon:

— Ön az én egykori Józsefem.

— Igen, esőköm a szép Deborának a kezét, — mondotta a főispán ugyanazzal a könnyű, kedves mosollyal, a melylyel tizennyolc év előtt a színpadon feljé sietett.

— Milyen különös találkozás... — mondotta a szép özvegy révedező tekintettel.

— Tizennyolc év után — bölintott a főispán Gizella kezét ajkához emelve.

— Ah, Istenem — sóhajtott az asszony — még a nevé se tudtam, pedig több mint fél-évig hajszoltam. Hasztalan, senki sem tudta megmondani... S valahányszor szintársulat jött a városba, mindig azzal a reményvel mentem a színházba, hogy a színpadi társak között rábukkanok az ön arcára.

— Köszönöm, — szólott a főispán, kiből előkelő tartású, dalás férfi lett — nagyon jól esett hallanom, a mit mondott. Sokkal jobban, mint gondoltam.

— Igazán?

A főispán szívére tette a kezét és így válaszolt: — Soha igazabban nem mondtam. És jól esik elmondanom a többi is, ha nem untatom vele a szép bálanyát.

— Nagy érdekléssel hallgatom... ezt önnek éreznie kell...

— Tehát — folytatta a főispán — az ön jutalomjátéka után néhány nappal megígértem nagybeteg édesanyámnak, hogy lemondok a színpadról. Nemsokára hivatali vállaltam a megénél és sokkal könnyebben emelkedtem, mintsem gondoltam volna. Bolgdult édesanyám halála után félévvel felmentem Pestre és felkerestem az akkori öreg színházi ügynököt. Rajkay Friebaisz Istvánt tudakoztam Mándy Gizella után.

— Utánam tudakozódott?

— Igen, s az öreg színházi ügynök tudatta velem, hogy Mándy Gizella férjhezment s lépett a színpadról... Éz tizenöt év előtt történt... nagyon fiatal voltam... ne csodálkozzék, ha azt mondom, hogy az ön házasságának híre nagyon lesújtott.

— De hiszen csak egyszer láttuk egymást!

— Nekem az épen elég volt... sőt nem restellem bevallani, hogy megsirattam meleg, dusan omló könnyekkel...

— Köszönöm, — mondotta az özvegy kezét nyujtva a főispánnak. — Igazán boldog vagyok, hogy a véletlen összehozott méltóságoddal, hogy ezeket hallottam.

A főispán tagadóan rázta a fejét.

— Nem a véletlen... hallottam, hogy özvegy lett s én magam kértem a kormánytól idevaló kineveztetésemet... És ha most megengedi, hogy úgy szóljak, mintha azután a jutalomjáték óta mi sem történt volna, mintha másnap találkoztunk volna a színház udvarán.

A szép özvegy igent bölintott.

— Megengedem... rebegte halákon megindultan...

HADIPIKTOR NAPLÓJA.

— Pingálás a rajvonalonban. —

... -án veszett erőszakossággal támadt a muszka. A géppuskák berregését be-bekapta a szél egész a hadosztályparancsnokságig. Az ágyúszó persze ott morgott a fülünkben egész este. Vacsora után már jelentették a telefonon, hogy visszavertük a támadást. Másnap délelőtt hozták be a foglyokat. Inkább sárgómbölyegekhez hasonlítottak, mint emberekhez. Leguggoltak a latyakba, úgy kanalazták a forró zsíros levest. A melyeknek körülült már a csajkaja, s csak a szemé volt teli éhes mohósággal, annak a szakács teli lottyantotta még a csajkáját, hadd lakjon jól a nyomorult az első magyar menázsín.

Nem ettek, hanem valósággal zabáltak. Hát a támadás halalos rémületét átél és biztosságra jutott embernek nem szokott rossz étvágya lenni.

Osszeterelték őket a téparancsnokság viskója körül és kezdődött a kihallgatás. Egyet, kettőt lerajzoltam. Mint már ilyenkor szokták, kegyetlen haptákba állottak és túrték a tortúrát, melytán ép az akasztást előzi meg. Csak akkor vigyordtak el, mikor megmagyarázta nekik valamelyik, sláv nyelvhez is konyító honvéd, hogy hát ez nem ám valami kínzásnak az előjátéka, hanem inkább kiténtetés. «Azér rajzol le a hadnagy úr, mert olyan a pófád, fiam, akárcsak a sündisznó.» Nohát rendesen nem is volt sokkal külön, mert a borotva, ha ugyan volt, még valahol Gorliczénél maradt el, a fésűvel egyetemben. Mindegy az. Sündisznó pófál is neki lehet lódulni a drótnak, kivált ha hátul a géppuska azt mondja, hogy ta-ta-ta-ta, a mi magyarul annyit tesz, hogy: előre!

Hanem hát fogoly az nem volt valami sok, annál több a minden földi nyügtől megszabadult emberfia a drótjaink előtt, sőt a drótok közt, meg rajta is, ott, a hol épen neki talált repülni a víjjuk csicsérgő aczélmadar. Ott heverték szanaszét, meg rakáson, mint valami nagy balyuk, testvéreik nem engedték őket eltemetni. Bizonyosan azt gondolták, hogy még haláluk után is harcolnak majd a magyarszkkal, lehelvén feljüket valami epidémiát. Vagy mást gondoltak? Mit tudom én, annyi szent, hogy valahányszor megkíséreltük eládni őket, megindult a tüzelés, de úgy, hogy vissza kellett takarodni az árokba, még pedig szaporán. Még éjszaka is rávilágítottak a szerencsétlenekre, nehogy a sötétben megkaphassák valahogy a végtiszességét.

Lerajzoltok egy párt közülük, gondoltam, legyen nálam legalább valami látható bizonyítéka is a modern piétásnak.

Kocsin mentem, a mindennapi rendes szokás szerint egész addig a völgyig, a melyet nem tudott még szemmel tartani a muszka meggyelől. Itt lekászolódtam, a Pista fogta a kenyerzsákokat, én a gyulai táskát, aztán előre. Baktunk az útszélben húzódtó árokban, esetelve, botolva. Mellettünk a jó, köves út, de nem igen lehet jární rajta, mert egész «figurát» mutat az ember az ellenségnek, emígy meg legelőbb élelet. Már pedig talpig látszódtó embert könnyebb le-puffantani az átelénes dombról, mint ha csak a derekájig mutogatja magát. Különben meg lehet azt szokni nagyon, hogy ott kószáljon valaki a puszkacsövek előtt. Nem is valami ve-

- von Kocsi, Jusek's képe.

- HANSTÉR, JUSEK'S képe.

szedelmes dolog az. Nem sokkal veszedelmesebb, mint sikos időben átmenni a Kálvin téren — nagyobbi forgalom mellett.

Épen a futóárok bejáratához értünk, mikor eleredt az ölmös eső. A földön rögtön meg is fagyott. Persze a bőrkabátom is, meg a revolver-táskám is, a mi ugyan nem árt az azoknak, se a gazdájuknak, csak kellemetlen. Nem annyira ugyan, mint a sétálás a sikos és bódítóan tekerő futóárokon. Mert a ki ezt sóha se járta, az el se tudja képzelni, hogy egy negyedórai folytonos, minden 15—20 lépés után való hirtelen kanyarodás mennyire összezavarja az ember fejét. De így kell annak lenni, mert ha az árok nem így volna ásva, hát az egész hosszán végig lehetne tüzes sepről seperi, az pedig nagy baj lenne a benne tévelygő bakákra nézve.

Az eső csak nem áll el, már egész merev a gúnya a jégkéregtől, mire megérkezünk a rajvonalon. Itt-ott durran a puska, csupán a megfigyelők állanak a lörések előtt, a legénység a fedezékben alszik. Mert itt nappal kell aludni, mivelhogy éjjel táncolni szoktunk. Ilyenkor van a bál. A csillár, a reflektor meg a világító pisztoly, s a muszka se a Banda Marci vonója alól kerül ki, de azért megforgatja a honvéd a muszkát a taktusára, ha már olyan kivénhedt pógár is, a ki odahaza a nevenapján se veri már össze a bokáját. Hát így van az! Hanem dologhoz, mert a mint a nap magasabba hág valahol a felhők mögött, szaporán pattog a muszka odaát. Pattog? — Kérem! A fegyver dörölni szokott! — No, nem, a muszkáé az pattan. Avatatlan fül, ha egyesével hallhatná, akár megésküdnék rá, hogy valami síheder próbálgatja a karikása sudarát. Hanem azért ajánlatos vigyázni, mert itt már nem csak azt a bizonyos «egész figurát» szedik le, hanem még a koponyát is, ha sokáig mutogatja az ember egy helyen.

No most meg kell ebédelni, nehogy az ember esetleg mint a farkas, üres gyomorral forduljon ki ez árnyékvilágból.

Hát jól esik a föllelegített konzerv a hideg-

ben, de még jobban a pipa. Ennek füstölni köll, mert úgy van az valahogyan, hogy büszke rá az ember, ha nem alszik ki a pipája, mikor lővöldöznek rá. De hogy ki ne oltsa az égből potyogó nedvességet, hát a szájjával lefelé kell fordítani, mikor már jól átgyulladt az eleinte kifelé törtető dohány, a — komiszdohány. Hja, itt nincs más. Különben a füstölni valóban, akár cigarettára, akár szivar, csak az válogat, a ki mindennap meg szokott mosakodni, azaz a ki civilizált világban él. Hanem az olyan ember, a ki nem él civilizált életet, a kinek a dohányszás az egyedüli élvezete, szórakozása, meg legtöbbszór a vigasztalása is, az elszívja akár a szecsákat is.

Nohát eressük a füstöt. Túlról is eretik a golyót, a mely pedig nem is golyó, hanem inkább miniatűr czukorsüveg. Korlátolt nép, föl nem éri észszel, hogy nem azért mászik ki az ember az árokból, hogy élássa a megboldogult pajtásait, hanem hogy lerajzolja. No most majdnem a torkomra szaladt a pipacsutóra. Igen hirtelen kellett lebukni. Azaz, hogy nem épen kellett, de azért csak lekapja az ember néha a fejét, mert az csak mese, hogy föl szokta emelni olyankor a homlokát, mikor tőle egy-két arasznyira pöndül a drót. Nem igaz. Nem emeli föl, de még jobban lelapul, hogy az orrával szinte fölszipantja a sarat.

Hanem bajos ám így rajzolni. De nemesak hogy rajzolni, hanem még a ceruzát és gummit előhalászni is, valamelyik zsebből. Mert az szent, hogy nem abban a zsebében keresi először az ember, a melyikben van s az is megesis, hogy abban van, a melyikben legutoljára nyúl bele.

Végre előkerül. Rajzoljunk. Az efféle rajz hamar elkészül, mert hátha mégis ki talál aludni a pipa. Isten uccse az se volna valami nagy csoda, mikor ráfröccsen a sár a szőp, tiszta papírra valamitől, a minek csak a fűtyörzése szép, de a marása a legenyhébb esetben is kellemetlen.

Places. Megint egy. No jó lesz sietni, mert valamelyik muszi ambicionálja, hogy kiszedje a ceruzát a kezemből. Viju — az ördögbe, hisz ez már belőtte magát. No mindjárt készen leszek a megboldogult pajtások képmásával, csak még a csizmája hiányzik. Most a hátam mögött ropog a puska, a miénk is kezdik a puffogást, de erősen. Erre talán elhallgat az az ambicionozus ficzkó odaát és befejezhetem a csizmat. Befejezem a csizmat, a csizmat, a csizmat, mondogatom magamban, hogy eltereljem figyelmemet a körülöttem való loeoságról, mit mindig kellemes kis futtyentés előz meg: viju — places!

Végre megvan a csizma is, meg lehet kezdeni a visszavonulást rák módjára az árokgig. Ott aztán jól esik megkóstolni a jéghideg bort, sőt ki is lehet inni a kalocsot fenékgig, legalább könnyebb lesz hazafelé. Mert ma is a magam lábán megyek haza, még pedig virágos kedvvel. Hogyne! Hisz nem kellett a gyufa után kutatni se a jobb alsó külső, se a bal felső belső zsemben, mert hát nem aludt ám ki a pipa — hiába vesztegette rá a muszka a drága municzióját.

Hej, Te nagy Isten, de furcsa örömei is vannak az embernek ideki. 1916. február 28.

Orosz harcter.

Juszkó Béla.

ÚJ SZÖVEG EGY RÉGI RAJZHOZ.

A második balkáni háború végén Románia akkori beavatkozása alkalmával a híres müncheni szocialista élcslap, a *Simplicissimus* ezt a czimképet közölte. A román király és generálisai távcsővel vizsgálják a néptelen és mozdulatlan szemhatárt.

— Látszik valahol ellenség?
— Seholy semmi nyoma felség.
— Egy se?
— Egy árva lélek se felség.
— Nos, akkor megkezdhetjük a háborút.
Románia akkori uralkodójáról, az ősz Carol királyról köztudomású volt, hogy azt a háborút se kívánta. De reszkető türelmetlenséggel állt mögötte az oláh kiskirályok a hiúság, a féltékenység és a martalóc indulat tüzeiben égő csapata. És Carol király később egy nevezetes koronatanács jegyzőkönyvében a maga tragikus igazolására frást kapott róla, hogy az országában nem az ő parancsa volt a legfontosabb. A miniszterelnöke inkább tisztelte urának az orosz vagy a francia követet, mint a saját királyát és a szentpétervári parancs fontosabb volt neki, mint uralkodója szava vagy aláírása egy szerződésen.
Carol király belehalt a megaláztatásba, a melyet saját felolós tanácsosaitól szenvedett, de a *Simplicissimus* véres tréfája véres, élő valóságnak igazolódott. Románia háborúja, a melyet az öreg király szerencsésére már meg nem ért, rohanó diadalmenet mindaddig, a míg a híres karrikatura föltétele megvolt. A míg ellenség egy árva lélek se látszott a szemhatáron. Hegyről-hegyre, toronyról-toronyra repült az oláh lobogó és Bukarestben nem győzték gyártani a táblákat, a melyek *Regele Ferdinand* dicsőséges nevét plántálták a szép erdélyi városok főutcáinak sarokházaira. A román pályaudvarokon tolongott a polgármester, főjegyző és egyéb főtisztviselő-jelöltek sokadalma, a ki mind Erdélybe meg (ezek már a szófiai utcákat öntözik és söpörgetik) Bulgáriába készült a hódított városokat adminisztrálni. Nyilván már a zsebükben volt a rövid, önérzetes, de mégis kegyes hajlandóságú beszéd gondosan kicsiszolt fogalmazványa is, a melylyel a görnyedt hódolókat egyrésztől

súlyos intellektuális sápasztják el, de másrésztől az alázatóságok úri jóindulatokról biztosítják.

E szónoklatok miként fölhasználása méla homályba zavaródott. A lehető prefektusok álma faczerrá vált és a primárijelöltek tanácsátalanul állnak a romániai pályaudvarokon, a hol a forgalom rendje hirtelen megváltozott. Csak jönnek a vonatok, ha jönnek Erdély felől és sápadt generálisokat megjagató sebesülteket hoznak. Menni azonban már nem igen mennek és a polgármester meg egyéb hivatali notabilitás-jelöltek, ha érhető türelmetlenségükben megkérdézik, mikor viszik már őket Szebenbe, Kolozsvárra vagy Temesvárra, a legbarátságatlanabb feleleteket kapják. Nem osoda, ha bőszejtelmeik támadnak, sőt érzéseik, a melyek még gonoszabbak, mert határozottabbak a sejtelenül. Mert nem csak a polgármesteri állások bűvés ábrándja enyészik ki elborult gondolataikból, a bukaresti segédhivatalokban idáig élvezett napidíjasi stallummal is baj van, Bukarestbe visszamenni, a mióta ott nem a Filipescu vagy Temesvári menyindörgő frázisai, hanem a Zepelinek meg a regülőgépek bombái durrognak, épp oly bizonytalan élvezet, mint a milyen bizonyos, hogy Brassóba menni már nem lehet. Erről a vonatról már lekéstek, a mit a legjobban azok irigyelnek, a kik nem késtek le róla. Talán nem is azok a kollégák jártak legrosszabbul, a kik eljutottak Szófiába. Igaz, hogy nem lettek prefektusok, hanem a humoros bolgárok városisztítási célokra alkalmazták őket: de legalább biztos helyen vannak. És sose lehet tudni, melyik hivatal ér többet. Jonet Bratianu román miniszterelnök, de ki merne rá megesküdni, nem érezné-e magát két hét múlva, sőt talán már ma is jobban, ha egyszerű adótiszt lenne, mondjuk, Bilbaóban. Vagy akár maga Regele Ferdinand is mint egy előkelő, nagy pezsgógyár főpinezestere?

Holott: mi történt azóta, hogy ez ambíziózus ország felelős vezetői elérkezettnek deklarálták a pillanatot a Román Nagyhatalom haladéktalan megvalósítására és birodalmuk egész perdöntő erejét áztúdtották a Kárpátokon? Semmi más, mint a minnek a Simplicissimus

cissimus híres rajza szerint egy román haditerv sikere érdekében soha sem szabad bekövetkeznie. A román hadsereg — találkozott az ellenséggel. A gukkerek csaltak. A román felelős vezérek éleslátása érthetetlen módon megtevédt. Kiderült, hogy ellenség nemesak van, de, a mi válsággá változtatta a bonyodalmat, az is.

Minden más hadbatámadó erő keresi az ellenséget, hogy megverhesse. A mennyiben leplezi a mozdulatait, ez arra való, hogy a reá való lecsapása azt annál váratlanabban érje. De a hagyományos, bár tradícióiban nem éppen ősi, román hadművészetnek egészen más a fortélyja. Olyankor kell meglepni az ellenséget, a mikor nincs ott, sőt lehetőleg a közelben sincsen. A román háború-előkészítő művészet minden mesterkedése arra ment, hogy mi ne legyünk ott Erdély határán, a mikor a «döntő csapást» ránk méri és mikor már biztosan tudta, hogy a szorosok védtelenek, akkor is inkább a hegyek hátán jött, mert a szoros mégis csak szoros és a fináncnak is van kardja. Höfer jelentéseiből tudjuk, hogy a románok akkor is legszívesebben nagy kerülővel végbevitt átkaroló mozdulatokkal operáltak, mikor még csak maroknyi kis őrcsapatainkkal kerülhetek volna szembe. Csak semmi találkozás az ellenséggel: ez a román hadvezető művészet saroktétéle, a melyen a diadal biztonsága épül.

De megtörtént a szokatlan és nem kívánatos, még pedig a legsúlyosabb formában. Akár mennyire kerülte is a román hadsereg az ellenséget, nemesak hogy találkozott vele, de képtelen volt megszakítani a vele való érintkezést akkor is, a mikor már megvalni törekedett tőle. Nagyszében körül nemesak akkor találta magát szemben vele, mikor előre kívánt hatolni, hanem akkor is, a mikor inafeszülten visszafelé igyekezett. Ez az ellenség olyannak bizonyult, a kivel ha egyszer összeakadt a malőrös román, sehogyse tud többé a társaságtól szabadulni. Szébennél kezdte a csevegést és minden jel azt mutatja, még Bukarestnél se fogy el a mondanivalója arról a témáról, hogy más a betőreses lopás és más a háború.

Szóllósi Zsigmond.

BOLGÁR TÁBOR DOBRUDZSÁBAN. — A lipsei „Presse-Büro” felvétele.

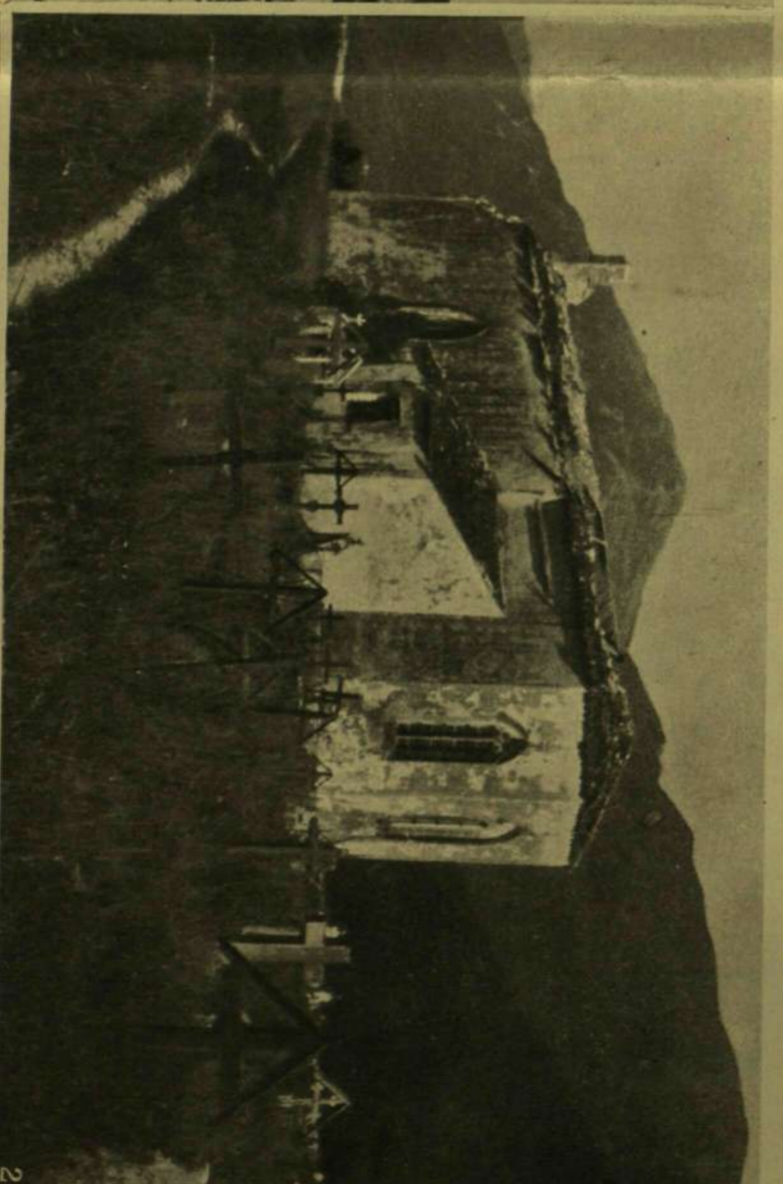
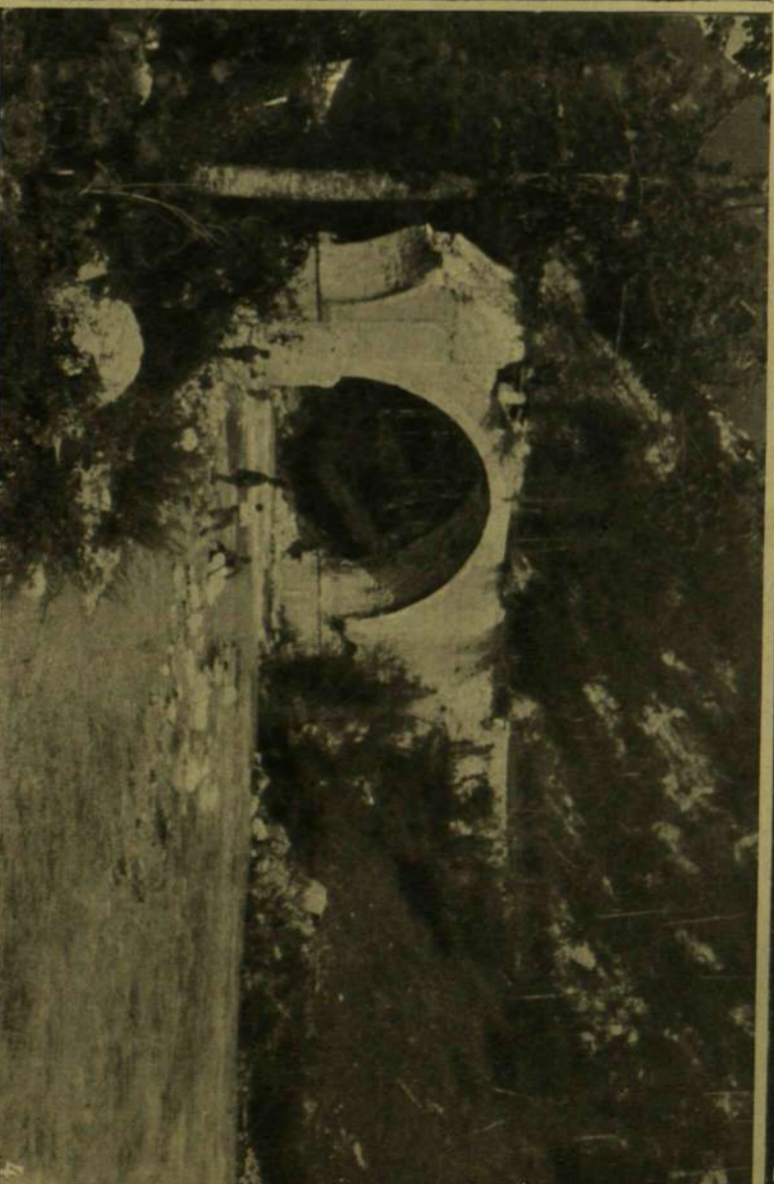
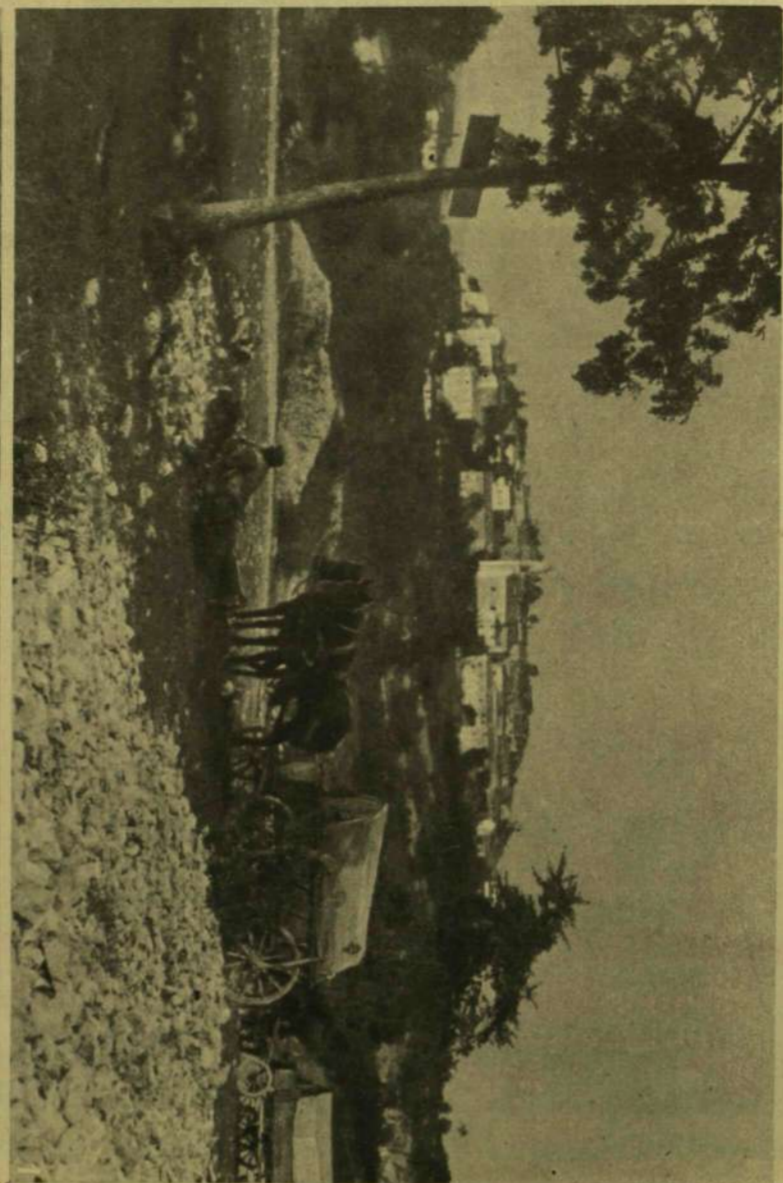

BRASSÓ OKTÓBER 9-ÉN.

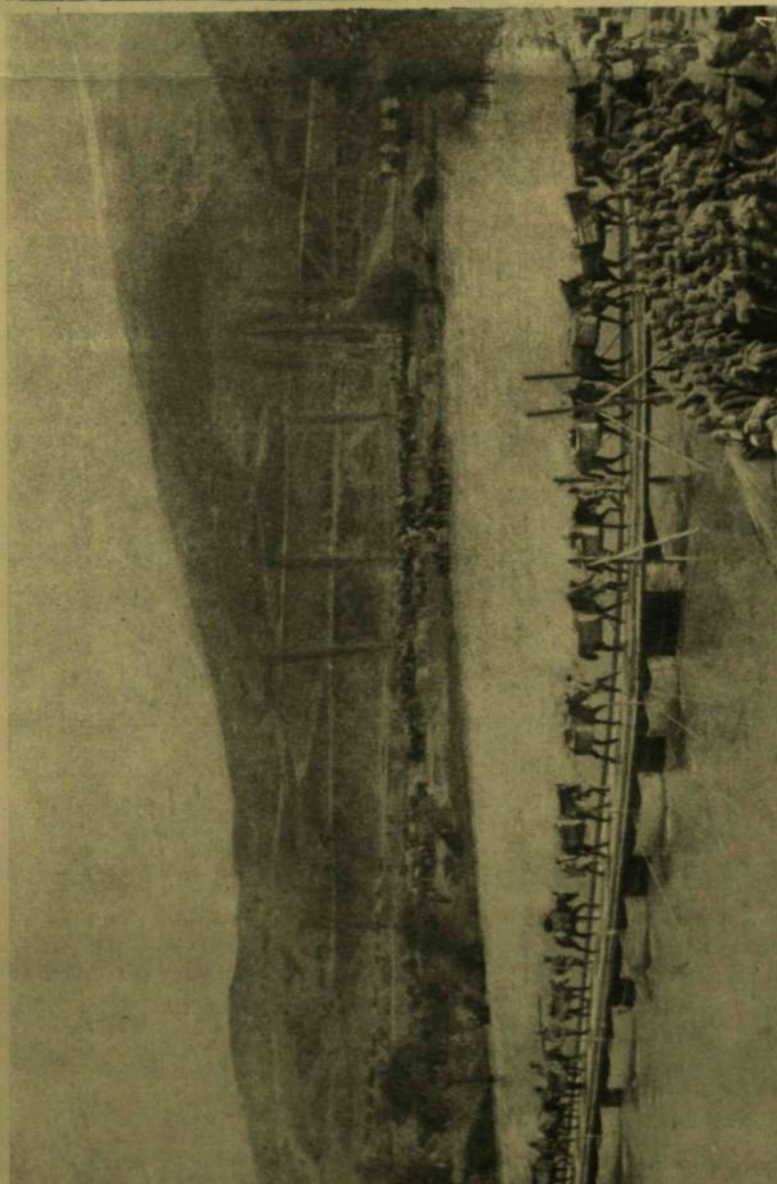
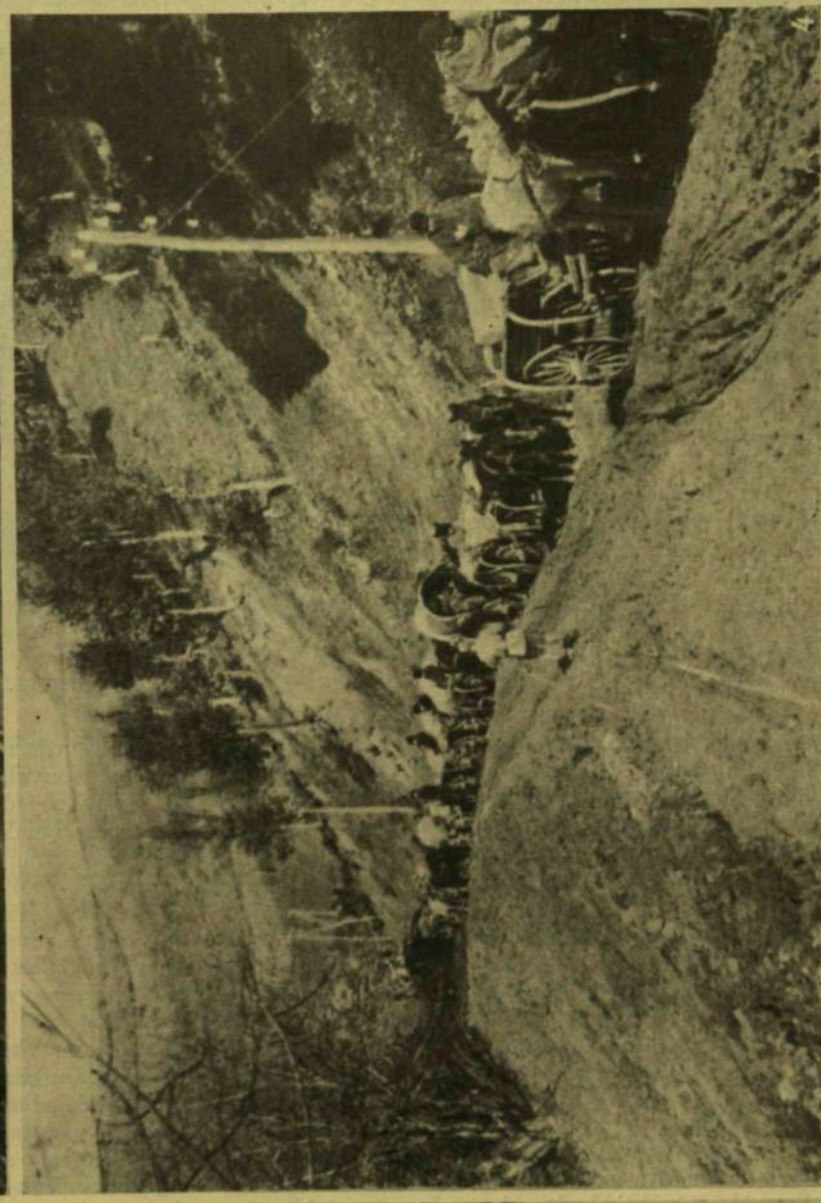
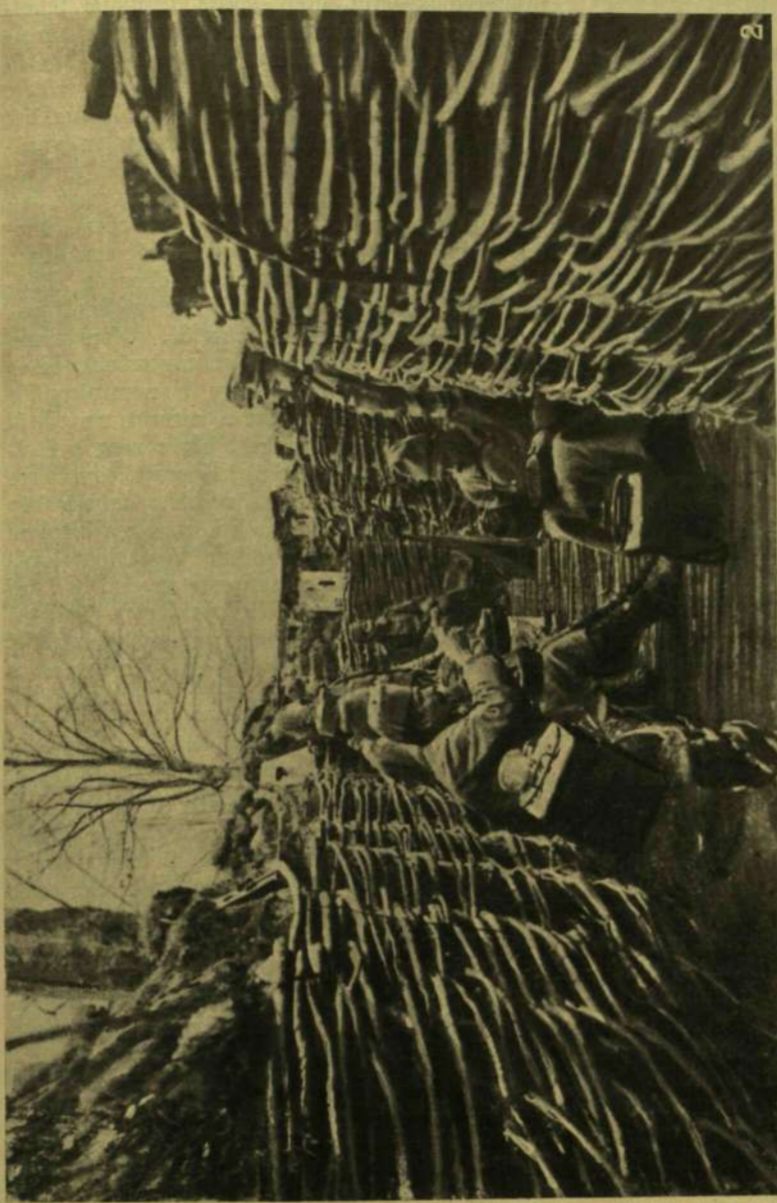
HONVÉDEK BEVONULÁSA BRASSÓBA.

A ROMÁNOK KIÜZÉSE ERDÉLYBŐL. — Jalfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Egy város a Karzi-fensíkon. — 2. A kolmeini templom. — 3. Horvák géppuskások. — 4. Széllőté hid

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a I. sereg Hírléki munkatársának felvételei.

1. Magyar-osztrák csapatok átkelése a Vardaron. — 2. Bosnyák katonák ebédje. — 3. Török katonák ebédje. — 4. Élelmezési csapatok átkelése egy hegyi úton Doirinnál.

A MACZEDONIAI HARCZTÉRŐL. — A Ispcsi „Prestre-Blog” felvételei.

HELLASZ VÉGZETES EMBERE.

— Venizelosz Eleutheriosz. —

Férnikorának delelőjén állt, mikor a világ először hallotta nevét. Addig csak Krétában, a regés szigeten emlegették. Politikai barátai őt mondták Kréta igazi szabadsághősének Szfakianász Jánossal szemben, a kire ellenfelei esküdtek. Keresztneve: Eleutheriosz, a Megszabadító, nagyon illett a szerephez, melyet honfitársai közt vállalt. Pártfelei híven követték. Csak ő maga nem ismerte a hűséget. Igazi krétai volt, azok közül való, kiktől Pál apostol óvta követőt. Azt mondták róla, kik jól ismerték, hogy határtalan becsvégy mozgatja, lelkiismereti aggályai nincsenek s a ragaszkodás és hűség merőben ismeretlen fogalom előtte. Gyűlölni tudott, szeretni nem, csak a saját nagytratózó álmait. Gyűlölte Kréta akkori urait, a törököket s mikor a krétai nép fellázadt, hogy lerázza magáról az idegen jármót s hogy Görögországhoz csatlakozhassék, Venizelosz Eleutheriosz az élére állt. Az 1897-iki, Görögországra nézve szerencsétlen végű görög-török háború után a hatalmak mégis elparancsolták a szigetről a török őrseget s főbiztosként akaduldtették a görög király másodsülött fiát, György herceget. Ez maga mellé vette igazságügyminiszternek a szervezés munkájában kiváló Venizeloszt. A dolgok szép rendben folytak a szigeten s György herceg érkezettnek látta az időt, hogy Krétának Görögországhoz való csatlósát kérje. Ekkor az igazságügyminisztere ellene fordult. Sarkalta a rejtett becsvégy s az ellenzék élére állva, a török fennhatóság fentartása mellett külön fejedelmet kívánt Kréta számára. Ő, a törökgyűlölő. Forradalmat is támasztott aztán — 1905-ben — György herceg kormányja ellen Pártütésének reá nézve féleredménye volt: György herceg lemondott s Giorgiosz király Zaimiszt nevezte ki Kréta főbiztosává.

Ez volt Venizelosz első hűtlensége a görög uralkodócsaláddal szemben. Végzetes szerepe és nagy befolyása — csodálatosképpen — csak ezután kezdődik igazán a hellén udvarnál. Rövid idővel a fent emlegetett események után, 1908 október hatodikán, a krétai forradalmi nemzetgyűlés — Venizelosznak kedve és várakozása ellenére — kimondotta a Görögországgal való egyesülést. Venizelosz beleléte magát ebbe az új helyzetbe s a király gyöngesége lehetővé tette, hogy az új krétai kormány élére állhatott. Pedig csak nemrég az ő közreműködésével mérte az athéni katonai forradalom a legfájóbb csapást Giorgiosz király szívére. Ez a forradalom egyenesen a királyi család ellen irányult s Venizelosz tanácsára és biztatására a trónörökösnek — a mostani Konstantin királynak — a katonai főparancsnokság éléről, a többi hercegnek pedig a hadsereg kötelékéből való eltávolítását követelte. A boldogtalan király nem tehetett mást, mint hogy aláírta a követelésnek megfelelő dekrétumot. A trónörökös és testvérei, rendelkezési állományba helyezve, vagy több évi szabadságra küldve, elhagyták Görögországot. A király feljajdult: «Fiaim eltávolítása nemcsak az ország alkotmányába ütközik, hanem mélyen sérti a dinasztia is. Minden görög embernek joga van, életpályát választani a fiai számára, mennyivel inkább van joga arra a királynak!» S a trónról való lemondásra gondolt. «Lemondok — így szólt — s elhagyom egész családommal együtt Görögországot. Nem lesz-e jobb, ha nyugodtan oldjuk meg a kérdést s ha a nép aztán új királyt választ, kinek talán külön sikerei lesznek, mint nekem?»

Ez volt Venizelosz első szereplése Görögország belső történetében. Nemsokára mégis Görögország miniszterelnöki székében látjuk. Krétai ember létere bevalasztotta magát a görög nemzetgyűlésbe —

VENIZELOSZ.

giosz király szívére. Ez a forradalom egyenesen a királyi család ellen irányult s Venizelosz tanácsára és biztatására a trónörökösnek — a mostani Konstantin királynak — a katonai főparancsnokság éléről, a többi hercegnek pedig a hadsereg kötelékéből való eltávolítását követelte. A boldogtalan király nem tehetett mást, mint hogy aláírta a követelésnek megfelelő dekrétumot. A trónörökös és testvérei, rendelkezési állományba helyezve, vagy több évi szabadságra küldve, elhagyták Görögországot. A király feljajdult: «Fiaim eltávolítása nemcsak az ország alkotmányába ütközik, hanem mélyen sérti a dinasztia is. Minden görög embernek joga van, életpályát választani a fiai számára, mennyivel inkább van joga arra a királynak!» S a trónról való lemondásra gondolt. «Lemondok — így szólt — s elhagyom egész családommal együtt Görögországot. Nem lesz-e jobb, ha nyugodtan oldjuk meg a kérdést s ha a nép aztán új királyt választ, kinek talán külön sikerei lesznek, mint nekem?»

Ez volt Venizelosz első szereplése Görögország belső történetében.

Nemsokára mégis Görögország miniszterelnöki székében látjuk. Krétai ember létere bevalasztotta magát a görög nemzetgyűlésbe —

melynek összehívását ő akarta, a király ellenezte, de végre mégis elrendelte — s lemondott a miniszterelnökségről, hogy görög alattvaló lehessen és szerepet játszasson Görögország sorsában. A kis Kréta aprólékos vizályaiból kibontakozva, most már Nagy-Hellasz álmait szűtte. Gyöngy király nem sejtette, hogy új alattvalója, ki multjával, egyéniségének kétségtelen varázsával és erejével s a könnyen lobbanó görögöket elragadó ékeszólásával Görögországnak legünnepltebb embere lett, mely szerepet álmodik magának a jövő nagy Görögországban. És miniszterelnökké tette. Az okos és alkalmazkodni is tudó krétai, új helyzetének parancsát követve, mindenekelőtt Konstantin trónörökösöt, a leendő királyt engesztelte ki és Venizelosz akarta úgy, hogy a nemzetgyűlés mint leghivatottabbat, őt, a nemrég rangjától megfosztott főparancsnokot, hívta meg a hadsereg újjászervezésére. S úgy látszott, egy életre szóló bizalmas viszony szövődik a trónörökös és a demagóg miniszterelnök között. Ez a bizalom akkor sem lazult meg, mikor Venizelosz királyának háta mögött elkészítette az első balkáni szövetséget és belevitte az országot a balkáni háborúba, Nagy-Hellasz ábrándjéért s a gyűlölte Törökország ellen. A háború győzelmes volt s megalapította Konstantin trónörökös nagyságát, népszerűségét. A bizalom még szorosabbá alakult kettőjük között s mikor Giorgiosz király a meghódított Szalonikiben merénylő kezétől elejtve meghalt, Konstantin, az új király, úgy érezte, hogy Venizelosz támogatása az a szikla, melyre felépítheti királyságát. S bizva-bizott Görögország nagy jövőjében, míg egyszer csak arra eszmélt, hogy megismétlődött az eset, mely atyját, tudtán kívül, belevitte a háborúba — és Venizelosz a háta mögött kiszolgáltatta Görögországot a négyes szövetségnek, kiszolgáltatta Szalonikét és Maczedóniát és oda akarta áldozni a görög flottát a dardanellai kalandra a gyűlölte Törökország és Törökország szövetségesei: a központi hatalmak ellen.

Konstantin király erősebb egyéniség volt, mint atyja s elbocsátotta hűtlen miniszterelnökét. S király és hűtlen alattvalója közt ekkor kezdődik meg a harc, mely el fogja dönteni Görögország sorsát. Egyik oldalon, hatalmából kiforgatva, de rendületlenül áll a király, a másikon a krétai forradalmár, ki bosszút szomjazva és becsvágytól égve, szét akarja zúzni Hellaszt, melynek nagyságát együtt alapította meg királyával. Szaloniki áll szemben Athénnel, s Konstantin király tudja, hogy a harc saját állhatóságán dől el s a központi hatalmak győzelmén, melyben bizva-bizik. —a —ly.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Írta WALTER BLOEM.

XXVI.

Hiába kísérte meg Cécile, hogy a szavak és könnyek egész áradatával lebeszélje apját a bordeauxi útról. Sejtette, sőt tudta, hogy apja ezt az utolsó áldozatot nem fogja tölteni.

A szívgyöresökhöz, a melyek hónapok óta kínozták, makacs légesőhurut járult, a melyet apja az ő távolléte alatt elhanyagolt. Mindezek a jelenségek azonban mellékeseznek tüntek fel az életenergiának teljes lehányatlása mellett, a mely a halálra sebzett ember minden mozdulatát, minden szavát megbénította és feloldotta. Cécile látta mindezt és mégis majd elesett, mikor egy nap a nyitott ajtón át kihallgatta apja beszélgetését egy barátjával, a ki azért jött, hogy még egyszer a szívére kösse, hogy kötelessége Bordeauxba elmenni. Agyon tudta volna ütni ezt az úgynevezett barátot. Akkor mondta apja azt a szót, a mely a fülében fog esengeni, a míg él.

— Kedves barátom, koporsóban fogok Bordeauxból visszatérni.

A másik pedig hallotta ezt és mégis megmaradt a gyilkos követelésnél.

S a határtalan gyűlölet, a mely mint valami sötét alap súlyosodott Cécile egykor oly derült fényű lelkébe, most a haza, a szülőföld ellen is fordult, a mely a jószándékú ember szájával apja életét látszott követelni, miután a boldogság, nyugalom, egészségek már visszahozhatatlanul fel voltak áldozva.

Mikor a látogató elment, Cécile még egy utolsó ostromot kísérelt meg az apai szív ellen. Minden kesergése, minden könnye hiabavaló volt. A legtöbb, a mit ki tudott eszközölni, az az engedély volt, hogy ő is elkísérhesse apját Bordeauxba.

Kit kérjenek azonban fel arra, hogy utazásuk alatt törődjék a szegény fogolylyal? Hiába gondolta végig a strassburgi néni, kuzinok és barátinők sorát, a kik pedig oly sokan voltak a szülőváros minden részében. Mértéktelenül megalázó volt, mikor meg kellett vallania, hogy mindezek a kedves rokonok között nincs egy se, a ki késznek nyilatkoznék utána nézni a beteg fiúnak. Frankireur-élményei ugyan egy időre a mártír dicsőségét szerezték meg neki a

családban — ez azonban rögtön eloszlott, s a mint ismeretessé vált, hogy német lövészárokban feküdt, német harcosok közt sebesült meg. Hozzá még maga Cécile is mint tolmácsnő ment a német vörös kereszettel... Azóta a rokonság teljes elidegenedést mutatott... És bosszantó és ismét rettenetesen megsegélyező volt, hogy az apa és a leány elméjében mintegy magától merült fel annak a német családnak a neve, a melyhez már hónapok óta ennek a nagy sorsfordulatnak minden végső szorultságában menekülnök kellett. Igen, az az ember, a ki a testvérpár hazatérését a háborús idő minden veszett forgataga közben szilárd kézzel intézte el, — az a leány, a ki korára még félig gyermek, érzületére pedig már érett és igaz szívű asszony — végső eredményben ezek voltak az egyedüli emberek Strassburgban, a kiből meg lehetett bízni, hogy lelkiismeretesen és kiméletesen fogják helyettesíteni a távollévő nővért öccsese betegágyánál.

Lehmann úr azóta az este óta, a mikor a Küss-családot a kocsiban hazakísérte a Münster-utcai házig, nem mutatkozott náluk. Csak Helen jött el egy este, virág nélkül, de apja üdvözlésével és azzal az ajánlattal, hogy rendelkezésükre bocsátja magát, ha szükségük volna rá. S alig, hogy meghallotta bourdeauxi utazásuk híreit, szerényen és biztosan mindjárt kijelentette, hogy oly gyakran meg fogja látogatni Louist a kórházban, a mennyire csak lehet. A polgármester és leánya némán néztek egymás szemébe. Megértették egymást. Ezeknél itt és ha ezerszer ők is az elnyomók, — mégis csak náluk van biztonság, megbízhatóság, tett. A mit megígérnek, azt meg is tartják.

Igy hát megint csak Lehmann és leánya nem pedig a parthívek, sem a rokonok voltak, a kik Küss Emil és leányát a vasúthoz kísérték. Lehmann úr arra is ajánkozott, hogy keresztülkalauzolja az utazókat Kehlnek a német veszteglő állomáson át. Ezt azonban Küss bizonyos zavarral elhárította. A vonatban fölfedezte néhány leendő kollégáját a nemzetgyűlésen s mégis csak nem akart az új hatalom egy magasrangú hivatalnokának társaságában mutatkozni előttük.

Félőrával később keservesen meg kellett bánnia ezt az elutasítást. Kehlben kínos dezinficiáló processzuson kellett keresztülmenniük. Strassburgban néhány hét óta a legkülönbözőbb

járványok dühöngtek s a ki a várost elhagyta, azt kezelésbe vette a német egészségügyi hivatalok aggodalmas gondoskodása. Küss és leánya egy hosszú chloral és karbollar tele folyosón kellett, hogy keresztül menjenek. Mikor innen kijutottak, az apa olyan köhögési rohamot kapott, hogy majd belefulladt.

Útjuk, előbb Bernbe vezetett, a hol egy napig tartózkodtak. Ott gyülekeztek az összes elzászi képviselők, a mennyiben csakugyan Elzászból valók voltak. S Cécilenek ezer aggodalom közt kellett néznie, hogy apja ereje utolsó maradványát társaival való izgalmas és fájdalmas beszélgetésekre emésztje fel.

Aztán átmentek a határon. Culozban a vonat állott egy negyedórát. Egy Lyon felé irányított katonavonat állott a melléksínen. A katonák az ablaknál állottak, lármáztak és ordítottak. Vajjon mit ordítottak?

— Vive la Prussie! Á bas la France! Vive Berlin! Á bas Paris!

A strassburgi polgármester a dühtől eltorzult arccal ugrott az ablakhoz: rákiáltott a katonákra.

— Miesoda ezredhez tartoztok? — bömbölték vissza részegen.

— Hol vannak a tisztjeitek?

— Füttyölünk a tisztjeinkre!

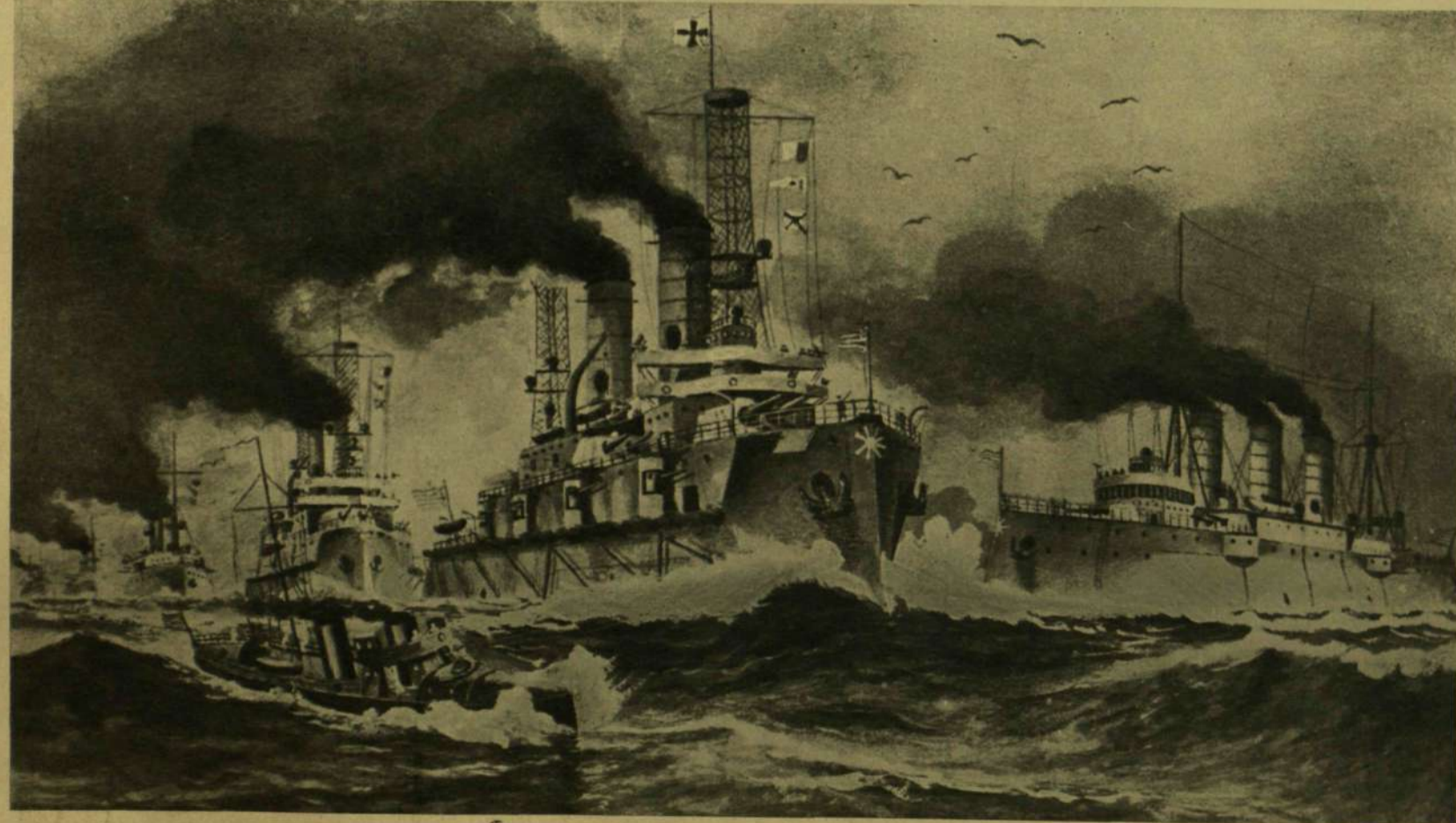
— Gazemberek! Gazemberek! — hörögte a polgármester ököbe szorított kézzel.

— Le Franciaországgal! — kiáltották a haza védői. — Adjatok kenyeret!

— El van veszve... minden el van veszve — nyögte Küss és belerogott a párnába, arczát kezébe rejtve.

Ez volt Franciaország hadserege — ez volt az a hadsereg, a melyre Gambetta a végsőkig menő háború folytatásának követelését alapította.

Jégen és havon át utaztak, Lyonban sűrű eső és ködfelhőkön át kocszáltak. Aztán megnyiták a dél áldott mezőt. Mélykék ég hajlott az utazók fölé. Az áldott tavasz-elő napja boldogító ellankadást szerzett. Ezek a mérhetetlenül gazdag mezők, ez a lány, térférgő nép nem tudott semmit a borzalmakról, a melyek hazájuk északi részén végigtomboltak, nyilvánvalóan csak egy gondolata volt: csak ő maradjon megélve attól, hogy mindezt a borzalmat dél felé lássa hömpölyögni...

A GÖRÖG HAJÓHAD, A MELYET KÉNYTELENEK VOLTAK ÁTENGEDNI AZ ENTENTENAK. — A lipsoni «Presse-Büro» félválása.

(Balról a Hydra, Spetra és Esara parti csirkálók, mellettük a Lemnos sorhajó s e mellett a Kilkis sorhajó s végül jobbról a Georgios Averoff páncélos csirkáló.

AZ UJPESTI DANUBIUS GYÁR LEÉGOTT RÉSE.

Így jutottak Bordeauxba, reménytelenül, aggódó sejtelmekkel tele.

Bordeauxban valóságos Karneval tobzódott. Haditábor volt és álarcosbál, zsinat és vásár, szüségverseny és nevető kabinet... Mindenki, a kinek Franciaországban megvolt a szükség-érzete, hogy fontossá és lehetetlenné tegye magát, itt adott egymásnak találgatást.

Az elzászi jóbáratok kimondhatatlan vesződséggel kerítették a már-már összetört polgármesternek szerény lakást a Cours du Jardin Public mellett, a város legzajosabb forgalmi helyén, de legalább kilátással a városi kert csodás ültetvényeire és sziklaportjaira. Itt üldögtél Cécile az ablaknál, miatt az apja halál-szerű álmában pihent ki az utazás fáradalmait. Mozdulatlannál bámult ki, tompa álomba merülten. Nem volt többé ő maga, nem volt többé sem kívánsága, sem akarata.

Az apja meg fog halni — tudta ezt és nem remélt többé semmit, sem az ő, sem a maga számára. És a két férfi, a kikért aggódtok? Az egyiknek halála, a másiknak séggyene — minden úgy feküdt mögötte, mint egy távoli, zavaros álom. És egészen hátul a szülei ház gyermeki boldogsága, ez a mit sem sejtő sodródás a meg nem értett jólérzés áramlatában. Mindez nem is volt már igaz, soha nem is volt. Küsz Cécile nem létezett többé. Egy remény és akaratkülkibi teremtés, a ki az egykor benne élt emberi lényből csak azt a siralmas képességet viselte magában, hogy szenvedni és kétségbeesni tud.

Csak most, most, hogy minden személyes vágy lehullott róla, mikor már csak egy szám, egy egészen névtelen tagja, csak most érezte a szenvedés szörnű súlyát, a mely a házára le akar zuhanni. Csak a drága, összeomló házról volt szó a komoly férfiak beszélgetéseiben, a kik között ő szótlanul hallgatva ült az egész tragikus utazás alatt. Csak most fogta fel egészen, mit jelent az, meg ezt is elveszteni.

Eljötték a jóbáratok, hogy tudakozódjanak apja helyzetéről s kérték őt, engedjen magának pihenést és felajánlották, hogy ők majd felváltják Cécile nyugodt közönnyel utasította el az ajánlatot, de apja bágyadt hangon nagyon sürgette, hogy menjen, — már csak azért is, hogy neki elmondhassa, milyen a világ odakint. Így hát Cécile Schneegans és Kablé urak társaságában végigment a Cours de XXX Juillet-u. és a hasonlíthatatlan Place de Quinconcesen s beléneztett a Garonne gyorsan tovasiető hullámaiba.

A francia nép elzászi képviselőinek kíváncsisága azonban mindenkélt a nagy színház felé irányult. Itt tartotta üléseit a nemzetgyűlés. Itt fog eldölni szülőföldjük sorsa.

A színházat katonák láncza zárta el széles körben. Csak azt eresztették be a fegyveres hatalommal körülvett területre, a ki igazolni tudta magát, hogy a nemzet választotta. A savoraiak bajonettjei mögött tolongott a tömeg, áhitattal és félelemmel bámszkodott a pompás épület méltóságos homlokzatára. És ott, ott lehetett őket látni. Franciaország urait. Ünneplés szalonkabátokban, a czilinder gondterhesen a fejükbe nyomva büszkélkedtek föl és le, ezigaretárvá tizma buzdakodtak az oszlopokhoz, mélyértelműen összehúzott arccal és mindenki láthatóan ruhák ezer lépésről, milyen fontos beszélgetésekre vannak elmélyvedve. Tekintetük azonban nem annyira a kollégáikat kereste, mint inkább odakinn a bámszkodók tömegét.

Az elzásziak messziről bámulták a fenséges társaság fényét, a melyhez joguk volt csatlakozni. Ma azonban még nem tudták magukat elhatározni, hogy jogukkal éljenek.

— Nagyon jó, hogy színházba hívtak minket — dörmögte Schneegans képviselő a szakálalába. — Oda is valók azok a komédiások ott.

Borzasztó szenvedés volt ezeknek az emberek-től hullámzó utcáknak a bolondházi zürzavarában járni. Csaknem minden felnőtt férfi egyenruhában járt vagy legalább is rajta volt a fején a nemzetőrség sapkája. A katonák csapatai, állukig fegyverben, fantasztikus egyenruhákban, sujtásokkal és rojtokkal tetőtől-talpig befödve és kihímezve özönltek a tömegben — oda-fönn északon pedig ott vannak a poroszok; a köztársaság hadseregeit úgy szétszörták, mint a polvét. Ha azonban az ember odafigyelt a beszélgetésekre, a melyek ide-oda zsvajogtak, akkor ugyancsak megundorodott a háború

majomkomédiájától. Mert mindig csak ezt a szót hallotta:

— Békét, békét, a milyen hamar csak lehet — békét minden áron.

Eltévedtek az óváros középkorai utcáin s végül a Hôtel de Ville hatalmas homlokzata előtt találták magukat.

— Itt — mondta Schneegans — itt mondta ki az elpárolgott harmadik Napoleon azt a világraszóló jelszót: «a császárság a béke.» És most látjuk, miféle béke az, a mit a császárság hozott nekünk — az összeomlás békéje.

Mikor Cécile visszatért apja ágyához, nem mert neki elbeszélni, mit látott. Az apja azonban kitalált mindent.

— Hiszen tudtam — mondta. — Otthon kellett volna maradnunk, gyermekem. Meg akarnak tolniuk szabadulni, mennél hamarabb, annál jobb. Csakhogy megint az üzleteik és szórakozásaik után szaladgálhassanak, csak hogy megint emelkedjenek az osztlékaik és járadékaik.

Küsz Emil még egyszer felkelt s Cécile még egyszer elkísérhette kinosan vészörgő apját. Látogatásról volt szó Gambettánál.

Az egykori diktátor egy kis házában lakott az Allée de Tourny egyik mellékutcajában. A földszinten egy úriember fogadta a látogatót s mint Gambetta titkára mutatkozott be. Küsz megnemotta a nevet s miután a titkár nehézségeket csinált, igazolta magát, mint Gambetta úr speciális kollégája s végre beocsátották. Cécilének odakinn kellett várnia. Az apja már néhány perc múlva kijött, izgatottan, de némán. Cécile pedig nem merté kérdezni. Csak mikor a fasonon hõmpölygõ tömegből kiléptek a Place des Quinconces méltóságos körébe és beszélték a folyó felé ideáradó szabadító illatot, csak akkor tört ki az apa:

— Oh igen, küzdeni fog éretünk, ez a Gambetta kolléga, harczolni fog utolsó lehelletéig. De én nem tehetek róla, a lelkem legmélyében érzem, mily határtalanul közömböseek vagyunk neki mi elszáziak. Nem értünk harczol, a pózáért harczol...

Köhögiés roham ráta végig az elveszett ember lesóványodott testét. Cécile fáradtságosan vonszolta apját egy partmenti padhoz és könyököltől elárasztva nézett bérkoeci után.

Ettől fogva Küsz az ágyhoz volt lánczolva. Csak barátainak értesítéseiből tudta meg, hogyan fejlődnek a dolgok. Kinos-lassan fejlődtek, de egyenes vonalon.

Az elzászi képviselők ünnepélyes nyilatkozatot fogalmaztak, a melyben fölemelték tiltakozásukat Franciaország szétdarabolása s az ő hazai tartományuk feloldása ellen. Ezt a nyilatkozatot már két nappal a képviselők megérkezése után a szószékéről felolvasták. Küsz Emil is aláírta, ámbar a tartalmával nem értett egyet. Mindinkább arra a meggyõződésre jutott, hogy nincs annak semmi értelme, ha felléznak az elkerülhetetlen ellen — hogy Elzász jól felfogott érdeke azt követeli, adják meg magukat a túlyomó többség akaratainak, a mely békére, csak békére áhítozott s egész törekvését arra kellene irányítani, hogy a lehető legkedvezőbb feltételeket csikarják ki a feláldozandó tartomány érdekében. A szava azonban erőtlenn volt, egy halálos beteg, már elveszett ember szava volt. S fájdalommal kellett Küznek észrevenni, hogy a barátai elfordulnak tőle s egészen a éveôgiik menôke pártjához fordulnak, hogy Gambettával fenntartsák a tiltakozás czéltalan gesztusát.

A konfliktus persze borzasztó volt. Vagy gyakorlati politikát csinálnak az elzászi képviselők s a többség álláspontjára állnak, a békére szavaznak, a mely őket feláldozza s csak arra igyekeznek, hogy védõ klauzulák fõlvételét szorgalmazzák a békeszerződésbe, — akkor egész Franciaország mint hitközhagyottakat, mint árulókat fogja őket megbélyegezni, — vagy protestálnak s ezzel még könnyebbé teszik a békére szomszjas többségnek, hogy lerázza őket. S daczára az erõlten sürgetéseknek, melyet Küsz delegációról barátaihoz intézett, az elzásziak hangulata mind nyilvánvalóbban «protestation pure et simple» felé hajlott. S így a polgármesternek utolsó napjaiban az a vizasztalása sem volt, hogy honfitársainak összességével egyetértésben tudhassa magát.

(Vége következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI

Október 12. A Vulkan-szorosnál megfúszultak a románok elõretörései. Brassó környékén az ellenség kénytelen volt a határzorosok felé hátrálni. A legutóbbi két napon itt 18 tisztelet, 639 főnyi legénységet, egy nehéz ágyút, 5 gppuskát és sok hadiszert szállítottunk be. A Görvény hegységben és a felső Maros mindkét oldalán is megtört a románok ellenállása. Csapataink üldözik az ellenséget. A nyugati harczterén a Somme mindkét partján tart a csata. Az angolok támadásai Thiepvaltól északnyugatra s a Le Sars—Gueudecourt-vonal felől jörészt már a németek zárótüzében megfúszultak. A Morval—Bouchavesnes-arczvonaltól intézett erőszékítések is eredménytelenek maradtak. A Sommetől délre a Genermont és Chaulnes körül a francziák többszörös támadásait visszaverték. Az orosz harczterén a tengermelléken a nagy harc harmadik napján is helyt állottunk, az ellenség minden támadását visszavertük, csak Opachiasellától keletre nyertek tért az oroszok. Nova Vas kezükre került. A Balkánon Macedóniában a Csernáán számos ellenséges támadás megfúszult.

Október 13. Brassó környékén a harcok kedvező lefolyásnak. A tegnapi nap folyamán csapataink egy román tisztelet, 170 főnyi legénységet és két ágyút szállítottak be. Erdély keleti határain csapataink a felső Olt és a felső Maros völgyéből a határhegységbe vetették vissza az ellenséget. Kirlibabától északra egy orosz elõretörést kizigránátharczban visszavertünk. A nyugati harczterén az Ancres és a Somme közt az angolok és a francziák újabb nagy áttörési kísérlete teljesen megfúszult. Az ellenség főeréjét a Courcellette—Vaast erdõ közi német arczvonallal ellen irányították, de a németek minden támadását, részben árkaikba bnyomult csapatokkal való elkeseredett közelharczban, visszaverték. Saillytól északnyugatra a harc még tart. A Sommetől délre is ugyanúgy járt az ellenség. Dél-Németország több vidéken városát erős repülőrajok támadták meg. Ezekbõl 9 gépet a németek lelõttek. Az orosz harczterén az oroszok támadó tevékenysége gyöngébb volt. Az ellenség minden kísérlete, hogy San Grado di Merna és Nova Vas közt elõretörjön, tüzünkben megfúszult. Lokvizától északra egy orosz elõretörésbõl csak kevés ember tért vissza. A Karszt-fensík déli szárnyán és Wipachától északra is sikertelenek voltak az oroszok ismételt erőszékítései. A Balkánon Macedóniában a Cserna hajlásában a szerb támadások ismét eredménytelenek maradtak.

Október 14. Hátszegtõl délre az ellenség a gerincvonal egy részét hatalmába kerítette. Éjjeli elõretámadásunkkal visszavetettük. Egy magaslatért még folyik a harc. Erdély délkeleti és keleti határterületeinek megtisztítása gyorsan halad előre. A románokat számos helyen a szorosokon át visszavetettük. Csapataink mindenfelé, főleg a gyergyói hegységben, a legkülönbözõbb román kötelekekhez tartozó szétugraszott katonák egész osztagait fogják el. Volhyniában tegnap igen élénk tevékenység volt. A nyugati harczterén a Somme-csata tovább tart. A Sommetől északra, az Ancres és Morval közt, Morvaltól Bouchavesnesig minden ellenséges támadás kudarcot vallott. A St. Pierre Vaast erdõ déli részén a francziák elvesztették korábban szerzett elõnyeiket. A Sommetől délre Ablaincourtban a harc a németekre kedvezõen folyt. Az orosz harczterén a tengermelléki arczvonalon az október 11-iki harczokkal az oroszok nyolczadik nagy támadása visszavertnek tekintetõ. Az ellenség déli szárnyunk ellen összesen mintegy 16 gyaloghadosztályt, igen jelentékeny tüzérséggel és számos aknavetõ-üteggel vetett harczba, de a Karszt védõi a támadás abbaahagyására kényszerítették. A Balkánon, Macedóniában a Cserna-hajlásban megfúszultak az éjjel is folytatott szerb támadások.

Október 15. Hátszegtõl délre csapataink elkeseredett harczokban a határgerinczet teljes kiterjedésben megvédtek. Brassótól délre és keletre tegnap lényeges változás nem volt. Erdély keleti határterületein még csak a Gyergyó-hegységben kell egy keskeny földszót az ellenség felét megtisztítanunk. Kirlibabától keletre csapataink megfúzó elõretöréssel teret nyertek és három orosz tisztelet, 443 főnyi legénységet elfogtak és egy gépfegyvert zsákmányoltak. Német zászlóaljok a Smotecz-magaslatot ismét elfoglalták. A Pantyr-nyeregõtõl délkeletre egy orosz elõretörést visszavertünk. Volhyniában az oroszok harcai tevékenysége újabb fokozódott. Széles arczvonalszakaszok egész napot át az oroszok nehéz tüzérségének tüze alatt állottak. Helyenként a gyalogság is elõretört az ellenség árkaiból, de schl sem tudott akadályainkig eljutni. A nyugati harczterén a Somme mindkét oldalán erős tüzérségi harc. Thiepvaltól északra angolok támadásuk folyamán egy helyütt befészelték magukat, egyébként visszavetették őket. Les Bœufstól délre a németek visszautasították

az ellenséget. Az orosz harczterén a tevõkenység csekély volt. Görznel egy orosz elõretörés összeomlott. A Balkánon Macedóniában a Monasztr—Florina vasutól nyugatra az ellenség erős támadásai megfúszultak.

Október 16. Károly kir. herceg lovassági tábornok hadseregarczvonala a helyzet a magyar—román határ mentén nem változott. Tovább harczolunk. A hármas országhatár mentén, Dornavatrától délre, az oroszokat a Neagra-patakon át vetették vissza, a mely alkalommal egy tisztelet és kétszázötvennégy főnyi legénységet elfogtak és két géppuskát zsákmányoltunk. Kirlibabánál a legutóbbi harczokban öt tisztelet, ezerkilencvennégy főnyi legénységet és öt géppuskát, a Smotreczen pedig három tisztelet és háromszáznyolczvaregy főnyi legénységet szállítottunk be. Az oroszok elõretámadásai tegnap mindkét szakaszon megfúszultak. A Ludova-területen bajor csapatok elfoglaltak egy ellenséges állást. Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarczvonala a Narajovka mentén, a Szereth legfelső folyásánál és Brodytól északnyugatra Böhm-Ermolli vezérezredes hadserege támadásokat hárított el; az ellenséget mindentel sulyos veszteségei mellett verte vissza. Tersztyárszky vezérezredes hadserege egész napot át erős orosz tüzérségi tüze alatt állott. Zaturezky két oldalán az ellenség gyalogsága is támadásra tört előre, a melyet különösen az említett helységeitől északra nagy tömegekkel többször megismételt. Az ellenség újra sulyos kudarcot szenvedett. A nyugati harczterén a Somme-csatafõren kölesõdös élénk tüzérségi tevékenység. Gueudecourtól északra a németek behatoltak egy legelõ fekvõ német árkaiba, de a németek ellen-támadással azonnal visszaverték. Az orosz harczterén nincs vezetõváltás esemény. A Balkánon Macedóniában a Cserna-szakaszon Brodttól két oldalt sikertelen szerb éjjeli támadások.

Október 17. A gyergyói hegységben a románok ellenállása tovább tart. A hármas országhatáron Dornavatrától délre elúztak az ellenséget a Neogrától délre emelkedõ magaslatokról. Az erdõs Kárpátokban és a Drysztertől délre az oroszok egyes elõretöréseit visszaverték. Lipót bajor herceg arczvonala a Narajovka neitén és Volhyniában az oroszok sulyos vereségeket szenvedtek. Lipicza—Dolnáttól délre éjjeli tartó orosz rohamozások visszaverése után német csapatok az orosz árkokig utánuk nyomultak és ott megvetették lábukat, közel 2000 oroszot elfogtak. Volhyniában Tersztyárszky vezérezredes hadseregénél Pustomyty és Sviniuchy közt, Bubrovtól nyu-

gratra, Zaturezkytól délre és Zaturezky és Kisielin közt, némely helyen háromszor, sőt tizszer is megismétlõdtek az orosz rohamok, de sehol sem voltak keresztul. A nyugati harczterén a Somme mindkét partján a német állások egész nap erős tüzérségi tüze alatt állottak. Este a folyótól északra voltak támadások, de a németek zárótüzében összeomlottak. A Champagneban Lemesniltõl északra a németek visszavertek egy francia elõretörést. Az orosz harczterén niroz újság, a Balkánon Macedóniában Gradescicenzél, a Csernáánál és Nidze Planirától északra a bolgárok kis területre szoritkozõ támadásokkal vertek vissza.

Október 18. Károly kir. herceg lovassági tábornok hadseregarczvonala a magyar—román határ mentén tegnap sem volt lényeges változás. Csapataink Kirlibabától keletre több orosz támadást visszavertek. A Bysztrycza-Solotvinszánál elõfõri csatározások voltak. Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarczvonala Bo'szoveztól északra a Narajovkánál bajor csapatok hatalmukba kerítették egy erős orosz támaszpontot, mely alkalommal elfogtak két tisztelet, háromszázötven főnyi legénységet és tizenkét gépfegyvert zsákmányoltak. A Szereth felső folyásánál egy orosz támadókísérlet már csirájában elfojtottunk. Volhyniában szünetelt a harc. A nyugati harczterén Rupprecht trórorökök hadseregearczvonala a tüzérségi harc széles szakaszokban főleg a Sommetől északra jelentékeny hevességet ért el. Les Bœufstól Rancourtig pedig este a francziák támadást indítottak. Az ellenség tömött rohamárkai ellen intézett megsemmisítõ tüzele. Eaucourt l'Abbe mindkét oldalán már kezdõdött megfúszottak a támadás. Gueudecourtól heves közelharczokra került a sor, a melyek során a németek állásaikat teljesen megtartották. A Morval és Rancourt vidékétõl elõretörõ francziákat kemény harc után visszaverték. Saillyba az ellenség bnyomult. Itt a harc még tart. Thiepval, Courcellette és Bouchavesnes mellett a fő támadó-állásoktól oldalt az ellenség elõretörései semmi sikerrel sem jártak. Az orosz harczterén tegnap este az ellenség jelentékeny erővel támadta a Monte Testón, a Roite-hegyháton és a Pasubio-csücsõtõl északra fekvõ állásaikat. A bator védõk véresen visszaverték az elõretörést. A Fleims-völgy egyes részein és a Dolomitok arczvonala, valamint a Karszt-fensíkon a tüzérségi tevékenység idõnkint igen élénk volt. A Balkánon Macedóniában fokozott ágyútüz után az ellenség a bitolia—florina vasutól nyugatra, valamint a Nidze Planinától északra és északkeletre részleges

támadásokba fogott, a melyek meghiusultak. A Cserna északi partján a bolgárok egy elõretöréssel beszkelt szerbeket üttek el.

A **«Jó Pajtás»**, Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, október 22-iki számában *Bán Lajos* írt verset, *Zsoltos* László elbeszélést, *Rákosi* Viktor folytatja regényét, *Garay* Ákos pompás, magyaros képet rajzolt, *Sebők* Gyula érdekes cikket írt, *Benedek* Elek folytatja erdélyi menekülések regénye történetét *A nagy földindulás* czimvel s ezenkívül is ad érdekes közleményt. A rejtvények, szerkesztõi ismeretek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker. Egyetem-u. 4.

HALÁLOZÁSOK.

Hõsi halált haltak: **SCHORSZKY** ZSIGMOND csendõrnagy, a Schorszky csendõr-asztaljár parancsnoka, a porosz korona-rend lovagja 44 éves korában. A nagyküüllõmegyei Pusztahegy-magaslat megfúvásában közben a mikor zászlóalj két román erõd támadásával szemben ellenrohamra vezetett, ellenséges golyó találta a fején. Ót héten folytatott zászlóaljával véres, de eredményes küzdelem és mindig a legelső tüzvonalon harczolt. — Felsővásáridi dr. **EMÖDY** VINCCZE, tartalékos tüzérfõhadnagy, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének titkára, az orosz harczterén. — **UDVARDY** ALADÁR, fıvárosi tanító, közösgyalogezredbeli zászlós, Zaturezinál. — **VANAS** GYÖRGY, az 55. tartalékos tábori tüzérezredhadapródlõlõtje, 21 éves korában, Brzezanynád Galiciában. — **FELLEGI** JÁNOS, honvéd hadapródlõlõt, Fellegi Alajos budapesti VIII. kerületi állami fıgimnázium tanárnak a fia, az orosz harczterén.

Elhunytak még a közelebbi napokban: **KOPÁN** FERENCZ, hírlapírõ, a «Budapesti Ujságirók» egyesületének titkára, a «Budapest» napilap helyettes szerkesztõje Budapestben, 38 éves korában. A megboldogult tevékeny részt vett az ujságirók mozgalmaiban és sokat fáradozt az ujságirók szociális helyzetének javításán. Felesége Kertész Mariska

MEGJELENT

az 1917. évre szóló művészies kivitelű, különféle ismertető- és szórakoztató elbeszélések, népnapi mutatók, gyönyörű dalok és kottákat tartalmazó képes naptár, melyből 30,000 példányt akar ajándékozni.

WAGNER HANGSZER-KIRALY
Bpest, József-körút 15.
Küldje be tehát saját, valamint ismerősei címét, külön-külön 10 filleres válaszbélyeggel, amelynek ellenében mindenki ingyen kap egy-egy példányt.

Talpaltassa cipőjét

bármely cipésznél

Hopjes duplatalppal.

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos, Molnár, Sebők, Színi, Szõllõsi

64 elbeszélést **10** kötetben, tartalmazza

külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kasszetében ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitünõ elbeszélést.

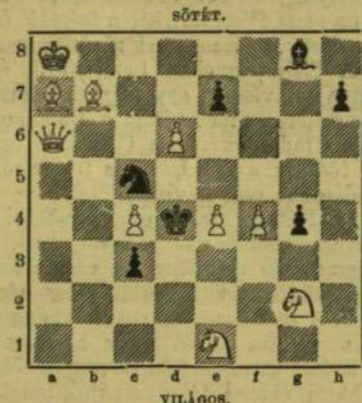
Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

és négy éves leánykaja gyászolják. Október 15-én nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Kerepesi-úti temetőben a főváros által adományozott díszirhlyre. — Kiss József, ügyvéd, Pécs szab. kir. város egyik érdemes polgára, a ki mint a függetlenségi eszmék buzgó harcosa valamikor tevékeny részt vett a politikai küzdelmekben is, 92 éves korában, Pécsen. — CAPDEBO GÉZA, nyug. vezérőrnagy, 86 éves korában, Aradon. — TAMÁSY PÉTER, földbirtokos, 80 éves korában, Budapest. — KILIÁN GYÖRGY, földbirtokos, 78 éves korában, Budapest. — LÁNG FERENCZ, nyug. magyar királyi zálogházi aligazgató, 75 éves korában, Ruttkán. — ÜDVARHELYI GYULA, nyug. felsőkereskedelmi iskolai igazgató, 73 éves korában. — CSIPPÉK JÁNOS, gyógyszerész, 71 éves korában, Budapest. — Csukárpakai NAGY MIKLÓS, földbirtokos, Pozsony vármegye nyug. főpénztárosa, a vármegyei törvényhatósági bizottság tagja, 69 éves korában, Pozsonyban. — Szamosközi dr. TÓTH SÁNDOR, szászvárosi járásorvos, Hunyad vármegye tiszteletbeli főorvosa, 62 éves korában, Szolnokon. — HAMZA AGOSTON, államvasúti főfelügyelő, 61 éves korában, Budapest. — Kovásznai Kovács ANDRÁS, bályoki körjegyző, Bihar vármegye törvényhatósági tagja, a vármegye jegyzőség-ügyintéző elnöke, a bályoki református egyház presbitere, 60 éves korában. — KOCH GÁBOR, 79 éves korában, Gálszécen. — KOVÁCS SÁMUEL, Gálszécs város bírája, 73 éves korában, Gálszécen. — Soósmezői dr. VAJDA EMIL, állami főreáliskolai rendes tanár, zeneigazgató, Győr szabad királyi város törvényhatósági bizottsági tag, stb. 58 éves korában, Győrben. — BALOGH DÉNES, nyug. igazgató-tartó, 55 éves korában, Kecskeméten. — Dr. KERTÉSZ JÓZSEF, egyetemi magántanár, kórházi sebészorvos, honvédtörzsorvos, hadikórház parancsnoka, a Ferencz József-rend lovagkeresztjének tulajdonosa, 52 éves korában, Budapest. — Zalkodi dr. BAJUSZ ZOLTÁN, Zemplén vármegye árvászéki ülnöke és törvényhatósági bizottságának tagja. — FARKAS ISTVÁN, 48 éves korában, Szilágysomlyón. — BELITSKA GUSZTÁV, bírósi jegyző, 50 éves korában. — MARSCHALKÓ JÁNOSNÉ, szül. Giergi Hedvig, néhai Marschalkó János akadémiai szobrászművész özvegye, 86 éves korában, Budapest. — Özv. Jézseviczei JANKOVICH MIKLÓSNÉ, szül. runyai Söldos Emma, 85 éves korában, Runyan. — Özv. SEPRÓ FÜLÖPNÉ, 63 éves korában, Budapest. — Özv. LANDSMANN LAZÁRNÉ, szül. Wilhelm Berta, 58 éves korában, Budapest. — Felsőkubini MESKÓ ELEKNÉ, szül. Mánik Erzsébet, Nyiregyházán.

SAKKJÁTÉK.

3027. számú feladvány Lindquist O. E.-től. Stockholm.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

3024. sz. feladvány megfejtése Braune Róbertől.

Világos. a. Sötét. 1. Hf6-e4 Kd3x4 1. Hf6-e4 Kd3-e3 2. Va2-e2+stb. 2. He4-f2 stb.

Helyesen fejtették meg: A 'Budapesti Sakk-kör' (Budapest). — Hoffbauer Antal (Liptóvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Böcsi Péter (Budapest).

A 'VASÁRNAPI UJSÁG' 63-ik évfolyama.

A 'Vasárnapi Ujság' a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

Előfizetési föltételeink:

A 'Vasárnapi Ujság' negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.

A 'Vasárnapi Ujság' a 'Világkrónika'-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona. Az előfizetések a 'Vasárnapi Ujság' kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek

Világképe. Szép és nemes eszme, a mit hirdet. Bár mielőbb megvalósulna.

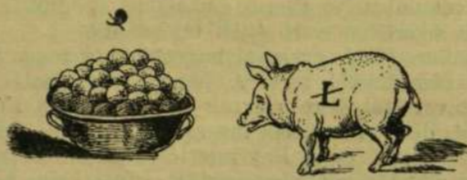
A sas. Lendület és szárnyalás nélküli elmelkedés, szíj, ritmus és erő nélküli nyelven.

Hazatérés. Olyan mint egy régi olajnyomat: édeskés, konvencionális színekkel írja le a esonka katoná hazatérését, észrevehetőleg nem a valóságot, hanem a 48-as emlékeket megörökítő irodalmat és festészetet használva mintául.

EGYVELEG.

* Elfelejtett gabona-nem. Régi írók megemlékeznek egy gabonafajról, melyet Mexico őslakói egykor nagy mennyiségben termesztettek és quilli vagy luilli néven neveztek. Amerikai tudósok csak most jöttek rá, hogy ezt a rövénymég ma is termesztik Mexico egyes részein a borszültök s különösen akkor élnek vele, mikor a kukorica szűkiben van. Ők most guite néven nevezik. Botanikai neve Amaranthus cruentus L.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 88-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Hadseregcsoport.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőgép-iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

MATTONI-FELE GISSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ.

'DELI BAR' Budapest, V., Wurm-utca 2. sz. UJONNAN BERENDEZVE szeptember hó 15-én megnyílt.

ROZSNYAY PEPSIN BORA. Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Csiziviz anyagszere, vérképzés fokozásánál legfontosabb magas jód-bróm- és só-tartalmú radioaktív természetes gyógyviz.

Alapítva 1810-ben. Haltenberger Béla Kassa ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.

Az én barátom a legszebb nő, mert GERMANDRÉE pudert használ. Mindenütt kapható.

Fontos amputáltak részére Keleti műlábai és műkezeli járó- és támogatói a legjobbak a világon!

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) Fűzők: II. Fő-u. 27. IV. ESK-utca, Szakmálly-u. 14. Harminc-u. 4. VI. Teréz-körút 39. Andrassy-út 16. VIII. József-árt 2. Telefon: József 2-37.

Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvence szépít szerez, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatású szerencsés összehállításban rejlik, a bőr azonnal felpezse és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOJTOK

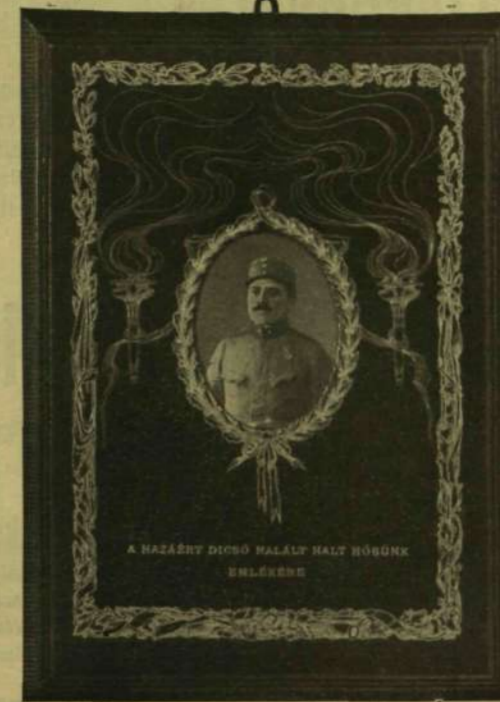
Énekszó a förgötegben

1914-1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvárúsnál

Eredeti nagyság 20x28 cm. Törvényesen védve. Tetszés szerint falra is függeszthető, asztalra is állítható.

Örizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékéit!!

A világháboru majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicső halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen diszes, szép kivitelű fényképtartó keretet, (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) melybe bármilyen arckép beilleszthető, 2 korona beküldése ellenében bérmentve küld

Méhner Vilmos kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Gyűjtöknék 6 darab után 1, 10 darab után 2 tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Érdekes ujdonság!

A mai magyar művészet Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta: GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK, BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSÓ, GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS, LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvárúsnál.

Most megjelent érdekes ujdonság: A sárga kérdés Emberföldrajzi és politikai tanulmány Írta: SEBŐK IMRE dr. Ára 1 korona 50 fillér. Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvárúsnál

Vadászsportot űzők akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmebe ajánljuk a 'NIMRÓD' KÉPES VADÁSZUISÁG-ot Állandó melléklete: 'A vadászeb' című egyedüli magyar nyelvű ebtenyészési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva. Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-évre 3.50 kor., egyes szám ára 50 fillér. Tessék mutatványszámot kérni. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

AZ AËRO A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat. Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. Különösen figyelemre méltó a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülő-cikkeket tartalmaz. Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

Az elhizás! Különböző bevált, ellenőrzött Arany-érmékkel és oklevelekkel kitüntetett DAKODIN. Nincs túlerősítő, nincs kiálló csip, többé, hanem csak karcsu elegáns alak és kecses teremtés. Nem orvosoktól, nem tiszoktól, csupán a tudomány, és egészséges egyének által tesztelt és normális teszt által ellenőrzött. DÍFÁRA Nincs szállás, sem a szokott dietetikus megvalósításokra. A hatás megkérdő. Egy csomag, amely egy hónapra elegendő, 7.50 K., két csomag 14 K. Kapható a pénz előleges beutaltatása vagy utalás mellett. Gyártó: Hivaryon & Co. Newyork. Egyedüli székfoglaló hely: Gross Antal kiviteli háza, Budapest, VIII. ker., József-körút 23-a. sz.

Most jelent meg! Köveskúti Jenő versei 'ÁRNYAK' Szalay Pál rajzaival Ára 3 korona Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvárúsnál

A magyar katona aranykönyve

WOINOVICH EMIL
és. és kir. gyolozási tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
és. és kir. alorodás, a cs. és kir.
hadilevitár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtiszt-alorodás
és
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

**Rendeléseknél sziveskedjék
lapunkra hivatkozni.**

Új könyv!

A német hadegészség-
ügyi szolgálat és ezzel
kapcsolatban a Vörös-
kereszt-intézményrend-
kívüli szerepének és
fontos munkásságának
részletes és érdekesítő
ismertetője:

A nyugati harcszintéren

Tanulmány

Irta
Békei Pirkner János
miniszteri tanácsos,
országgyűlési képviselő,
Vöröskereszt-Egyleti
főmegbízott-helyettes.

Ára 1 korona.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. Andrassy-út 21. sz.

Új könyv!

A hadi technika csodáit

tartalmazza érdekes leírásban

az UNIVERSUM háborús kötete.

Szerkesztette HANKÓ VILMOS dr. Ára kötve 8 K 50 fillér.

Megrendelhető: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

978 4109 6116 12181 20998 21012 22026 31779 36986 39928 40777 42188

Huzzunk magunk szerencseszámot!

Szerencsését kétféle módon kísérheti meg!

Fent 12 szám található: Sziveskedjék azokat egészben levágni, egyenként szét-
szedni, összedörve kalapba tenni, egy vagy több szá-
mot kihuzni és azokat nálunk azonnal megrendelni.

Vagy válassza alant b. neve mellett lévő szerencseszámot. — A legközelebbi m. kir. osztály-
sorsjáték 110.000 sorsjegyből 35.000 nyereményt és egy jutalmat sorsolnak ki, en-
nél:ogva rövid idő alatt most újból

14 millió 459.000 korona kerül ki-
fizetésre.

MI A NEVE?

Adél 56551	Ágoston 4025	Aladár 2322	Albert 35814	Alfréd 42812	Andor 59821	András 20610	Anna 20932	Antal 21623	Árpád 22026	Balázs 23014	Bálint 67473	Bella 24370
Béla 81937	Bernát 59535	Berta 31609	Dániel 94195	Dezso 32413	Édo 4118	Elek 34235	Erszébet 34356	Étel 25054	Elemér 35078	Elza 35084	Emil 35192	
Endre 35821	Ernö 36472	Ferenc 83951	Frigyes 38964	Gábor 39928	Géza 40479	Gizella 41742	Gusztáv 42181	György 42272	Gyózo 42809	Gyula 20248	Henrik 42903	Hugo 43480
Ida 43639	Ignác 35782	Ihona 78076	Imre 79388	Irné 81105	Irma 48028	István 94557	Izabella 88142	János 99676	Jenő 100923	József 101174	Juliska 101737	
Kálmán 103008	Károly 105043	Katalin 105231	Kornél 107276	Lajos 108306	László 109010	Lipót 65593	Magda 68795	Manó 109785	Margit 109968	Márton 43680	Mátyás 44962	Mihály 48654
Miklós 45730	Mór 45754	Olga 45387	Oszkár 47561	Ottó 47905	Ódön 47924	Pál 47931	Paula 48051	Péter 50385	Piroska 65644	Pista 86927	Rezső 56461	
Rózika 56691	Salamon 85888	Sándor 53658	Sári 60015	Sarolta 69639	Tamás 70580	Teréz 95393	Tibor 96444	Valéria 107308	Vilma 100664	Vilmos 98383	Zoltán 72903	Zsigmond 74344

Ne kessen b. rendelésével, hogy Ön is **Török szerencsesorsjegyhez** juthasson. A most befejezett 38. sorsjátékban a **400.000 korona** legnagyobb nyereményt szerencsés vevőink nyerték. Az előbbi (35.) sorsjátékban a nagy jutalom **600.000 korona**, valamint a legnagyobb nyeremény **400.000 korona** ugyancsak t. vevőinknek jutott. Minthogy **Török sorsjegyeit** nagyon keresik, kérjük b. rendelését postafordulattal megküldeni.
Az I. osztályú sorsjegyek ára: Egész sorsjegy K 12.-, fél sorsjegy K 6.-, negyed sorsjegy K 3.-, nyolcad K 1.50
Az eredeti sorsjegyeket utánvét mellé vagy az összes előzetes leküldés ellenében küldjük szét.

**Török A. és Társa Bankház r.-t.,
IV., Szervita-tér 3/2 Budapest.**

Ha fenti számok időközben eladottak volna, akkor más számot küldünk.

44. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 29.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A « Világkrónika »-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postálag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

Egy géplegyverrel tizenöt méter távolságról lelőtt román rajvonat a brassó-bertalani vasuti vonal mellett (október 8-án).
A ROMÁNOK KIÜZÉSE ERDÉLYBŐL. — Jolly Gyula a harcstérre kiküldött munkatársunk október 9-én készített felvétele.